

Міністерство освіти і науки України
Криворізький національний університет

Кафедра фінансів суб'єктів господарювання та інноваційного розвитку

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

на тему Фінансові результати комерційного банку
та управління ризиком

Виконав: здобувач 2 курсу, групи Ф23М
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок»

Бойко Кирило Сергійович
(ПІБ)

Керівник Кашубіна Ю.Б
(прізвище та ініціали)

Рецензент Корошенко Р.В
(прізвище та ініціали)

Кривий Ріг

2024

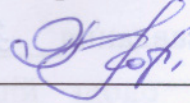
Криворізький національний університет

Кафедра фінансів суб'єктів господарювання та інноваційного розвитку

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок»

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Зав. кафедри ФСГІР
доцент Короленко Р.В.

" 05 " листопада 2024р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну (магістерську) роботу здобувачу

Курилу Сергіювічу

(прізвище, ім'я, по батькові)

а роботи Фінансові результати комерційного банку та
вплив ними

к роботи К.Е.Н., доцент Камубіна Юлія Богданівна

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

джені наказом по КНУ від " 05 " 07 2024 № 612с

к подання здобувачем роботи 06.12.2024р

дні дані до роботи фінансова звітність АТ КБ „Криватбанк”,
два періодика, корелятивно-правові акти МБУ

т кваліфікаційної (магістерської) роботи

- 1 Теоретичні засади управління фінансовими резуль-
тами комерційного банку
- 2 Аналіз фінансових результатів АТ КБ „Криватбанк”
- 3 Рекомендації щодо удосконалення управління фінан-
совими результатами АТ КБ „Криватбанк”

лік графічного матеріалу таблиці і рисунки

6. Консультанти розділів роботи

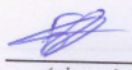
Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис / Дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1 розділ	доц. Кашубіна Ю.Б.	Кашубіна 30.08	Кашубіна 09.09
2 розділ	доц. Кашубіна Ю.Б.	Кашубіна 09.09	Кашубіна 14.10
3 розділ	доц. Кашубіна Ю.Б.	Кашубіна 14.10	Кашубіна 02.11

7. Дата видачі завдання 30.08.2024 р.

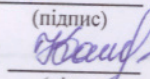
Календарний план

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Співбесіда зі здобувачем за тематикою роботи, видача переліку рекомендованої нормативної, інструктивної бази та учбової літератури, підготовка апробації	02.07.2024	вик.
2	Збір практичного матеріалу до випускної роботи	12.08 - 07.09.2024	вик.
3	I атестація 1 розділ кваліфікаційної роботи	12.09.2024	вик.
4	II атестація 2 розділ кваліфікаційної роботи	18.10.2024	вик.
5	III атестація 3 розділ кваліфікаційної роботи, реферат, вступ, висновки, література та додатки	07.11.2024	вик.
6	Перевірка роботи на наявність/відсутність академічного плагіату	18.11- 06.12.2024	вик.
7	Доопрацювання кваліфікаційної роботи, підготовка демонстраційних листів та презентації. Отримання відгуку, рецензії	02.12- 10.12.2024	вик.
8	Попередній захист роботи	11.12.2024	вик.
9	Допуск кваліфікаційної роботи до захисту зав. кафедру ФСГІР	13.12.2024	вик.
10	Публічний захист кваліфікаційної роботи	18.12.2024	вик.

Здобувач

 Кашубіна Ю.Б.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

 Кашубіна Ю.Б.
(підпис) (прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

Магістерська робота: 71 с., 16 табл., 17 рис., 34 джерела, 8 додатків.

Об'єкт дослідження – процес управління фінансовими результатами АТ КБ «Приватбанк».

Предмет дослідження – система показників формування фінансових результатів комерційного банку.

Мета роботи - розроблення рекомендацій щодо удосконалення управління фінансовими результатами комерційного банку.

Методи дослідження – порівняння, групування, коефіцієнтний метод, методи фінансового аналізу, а також табличний та графічний.

Основні результати дослідження:

– розкрито сутність фінансових результатів комерційного банку, визначено методiku їх аналізу оцінювання; розглянуто систему управління фінансовими результатами комерційних банків;

– наведено характеристику діяльності АТ КБ «Приватбанк» та визначено його роль в банківській системі України; проаналізовано його фінансовий стан на основі перевірки дотримання ним встановлених нормативів; досліджено формування фінансових результатів діяльності АТ КБ «Приватбанк»; встановлено, що банк впродовж 2020-2023 років отримував прибуток та його діяльність була рентабельною, проте динаміка цих показників не стабільна і потребує постійного контролю і регулювання;

– визначено напрямки забезпечення стабільності банківської системи України; розроблено пропозиції щодо збільшення фінансових результатів АТ КБ «Приватбанк» та обґрунтовано доцільність впровадження нових програмних продуктів.

ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ, УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ, ПРИБУТОК, ЗБИТОК, РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ, ПРОЦЕНТНІ ДОХОДИ, КОМІСІЙНІ ДОХОДИ

ЗМІСТ

ВСТУП	6
1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	9
1.1 Сутність фінансових результатів комерційного банку	9
1.2 Методика аналізу фінансових результатів комерційного банку	16
1.3 Основні елементи системи управління фінансовими результатами комерційного банку	23
2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»	30
2.1 Характеристика діяльності АТ КБ «Приватбанк»	30
2.2 Оцінка фінансового стану АТ КБ «Приватбанк»	34
2.3. Аналіз формування фінансових результатів АТ КБ «Приватбанк»	44
3 РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»	52
3.1 Напрямки забезпечення фінансової стабільності та прибутковості національної банківської системи	52
3.2 Пропозиції щодо збільшення фінансових результатів АТ КБ «Приватбанк» з урахуванням сучасних викликів	58
ВИСНОВКИ	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	68
ДОДАТКИ	72

ВСТУП

Комерційні банки працюють на конкурентному ринку, на якому ефективне управління фінансовими результатами допомагає їм залишатися прибутковими та фінансово стабільними навіть в умовах економічних криз. Високі фінансові показники є підґрунтям для довіри інвесторів та клієнтів. Якщо банк демонструє стабільні прибутки, це підвищує його репутацію та сприяє залученню додаткових вкладень.

Національний банк України (НБУ) та міжнародні фінансові організації встановлюють нормативи для фінансової стійкості банків (наприклад, вимоги до капіталу). Управління фінансовими результатами допомагає дотримуватися цих норм.

Фінансові результати залежать від багатьох ризиків: кредитних, валютних, процентних тощо. Системне управління результатами дозволяє мінімізувати ці ризики та уникати фінансових втрат.

Фінансові результати є основою для стратегічного планування. Завдяки їхньому аналізу банк може коригувати свою стратегію розвитку та інвестувати в перспективні напрями.

Ефективне управління фінансовими результатами дає можливість інвестувати в нові технології, що підвищують якість обслуговування та конкурентоспроможність банку.

Отже, актуальність управління фінансовими результатами полягає в тому, що це ключ до стабільності, прибутковості та подальшого розвитку банку. У сучасних умовах, коли фінансовий ринок динамічно змінюється, здатність ефективно управляти результатами є необхідною для виживання та успіху банку.

Враховуючи значущість фінансових результатів в діяльності банківських установ, стає очевидним підвищений інтерес низки науковців та практиків до дослідження їх сутності, факторів формування та підходів щодо управління. Так, окремі аспекти формування фінансових результатів

наведено в працях Герасимович А.М., Бондаренко П.В., Житар М.О., Зінченко О.А., Кремень О.І., управлінський аспект щодо фінансових результатів банку пропонують. Адаменко М.В., Криклій О.А., Маслак Н.Г. та ін. Слід зазначити, що процес формування результативних фінансових показників регламентовано законодавчо та в загальному вигляді публічно доступні у вигляді звіту про прибуток або збиток. При цьому окремі складові управління фінансовими результатами банку є його особистою справою, постійно змінюються та удосконалюються в залежності від актуальних умов господарювання та викликів.

Метою роботи є розроблення рекомендацій щодо удосконалення управління фінансовими результатами комерційного банку.

Досягненню мети сприятиме виконання таких завдань:

- дослідити змістовність поняття «фінансові результати комерційного банку»;
- визначити методику аналізу фінансових результатів банківської установи;
- виявити основні елементи системи управління фінансовими результатами комерційного банку;
- дати загальну характеристику діяльності АТ КБ «Приватбанк»;
- проаналізувати фінансовий стан АТ КБ «Приватбанк»;
- здійснити аналіз формування фінансових результатів АТ КБ «Приватбанк»;
- розглянути рекомендації щодо забезпечення фінансової стабільності та прибутковості національної банківської системи;
- розробити пропозиції щодо збільшення фінансових результатів АТ КБ «Приватбанк» з врахуванням сучасних викликів.

Об'єкт дослідження – процес управління фінансовими результатами АТ КБ «Приватбанк».

Предмет дослідження – система показників формування фінансових результатів комерційного банку.

В процесі виконання дослідження використовувалися як загальнонаукові, так і спеціальні методи, а саме: порівняння, групування, коефіцієнтний метод, методи фінансового аналізу, а також табличний та графічний.

Теоретична значимість отриманих в роботі результатів полягає в поглибленому вивченні особливостей фінансових результатів банківської установи та системи управління ними.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

1.1 Сутність фінансових результатів комерційного банку

В умовах сучасного господарювання основними критеріями оцінки діяльності будь-якого суб'єкта господарювання є його фінансові результати та фінансовий стан. Варто підкреслити, що фінансовий стан характеризує підприємство на певну дату, тобто відображає актуальний стан активів і пасивів, наявних на момент оцінювання. Натомість фінансові результати відображають підсумки діяльності за конкретний період часу (місяць, квартал, півріччя, рік). Фінансовий результат, який може бути прибутком або збитком, показує рівень ефективності роботи суб'єкта господарювання у звітному періоді.

Комерційні банки — це фінансові установи, що надають різноманітні банківські послуги для отримання прибутку та стабільного функціонування. Поняття «фінансовий результат» можна визначити за трьома підходами: 1) як різницю між активами та зобов'язаннями за звітний період; 2) як приріст власного капіталу; 3) як різницю між доходами та витратами. Найбільш актуальним для банків є третій підхід, оскільки він допомагає аналізувати чинники, що впливають на фінансовий результат, і розробляти стратегії для досягнення цілей.

Банківська установа як суб'єкт господарювання надає послуги з метою отримання прибутку. При цьому сукупність комерційних банків на чолі з Національним банком України формує банківську систему нашої держави, яка обслуговує всю економіку, і без якої неможливо уявити життя громадян, нормальне функціонування підприємств, підприємств, державних органів влади, уряду, а також міжнародних установ та організацій.

Фінансовий результат, отриманий у підсумку діяльності банку, знаходиться під впливом таких елементів: доходів (які мають прямувати до максимуму), витрат (що повинні контролюватися за критерієм оптимальності), ефективно організованої системи управління.

Розглянемо сутність фінансових результатів банку, використовуючи підходи нормативної бази України та матеріалів наукових та навчальних праць наших дослідників. Більшість сучасних дослідників вважають, що до фінансових результатів банку належать прибуток або збиток як абсолютний показник і рентабельність (або ефективність) як відносний показник. Прибуток (збиток) визначають як різницю між доходами та витратами банківської установи, тоді як рентабельність визначається через співвідношення прибутку до витрат чи ресурсів банку.

Термін «результат» інтерпретується як кінцевий підсумок діяльності або виконаної роботи. Важливо зауважити, що доходи й витрати формуються через рух грошових потоків, характерний для фінансових операцій. Сума доходів є результатом вхідних грошових потоків, а сума витрат — вихідних.

Таким чином, доходи та витрати, як підсумок цих потоків, також можна вважати частиною фінансових результатів банку. Тому фінансові результати банківської діяльності доцільно розглядати як сукупність доходів, витрат, прибутку (збитку) та рентабельності [12], що представлено на рис. 1.1

Рисунок 1.1. – Склад фінансових результатів комерційного банку (розроблено на основі [4, 12])

Якщо розглядати фінансовий результат як показник результативності банку, то бажаним для нього є прибуток як позитивний фінансовий підсумок діяльності. Розглянемо сучасні існуючі підходи до визначення змісту прибутку банку (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 – Підходи до визначення сутності категорії «прибуток банку»

Автори [джерело]	Визначення
Гаряга Л.О. [4]	«це економічний підсумок діяльності банківської установи, який виражається у вартісній (грошовій) формі»
Гладчук О. М, Ткачук І. Я [6]	«це кінцевий фінансовий результат, який створює необхідні умови для збереження економічної життєздатності та подальшого розвитку банку»
Демчук Н.І., Довгаль О.В. [8]	«банків виступає переважно як різниця між сумою процентів, отриманих за надані банком кредити і виплачених по внесках клієнтів»
Іванова В.О.[13]	«форма доходу підприємця, який вкладає власний капітал з метою досягнення окремого комерційного успіху, у той же час прибуток є визначеною платою за ризик здійснення підприємницької діяльності»
Криклій О. А., Маслак Н. Г. [17]	«виражений у грошовій формі дохід власника на вкладений капітал, плата за працю, за ризик ведення підприємницької діяльності, який є різницею між сукупним доходом і сукупними витратами в процесі здійснення цієї діяльності»
Кушнарьова А.А. [18]	«це виражений у грошовій формі дохід власника на вкладений капітал, плата за працю, за ризик ведення фінансово-господарської діяльності, який є різницею між сукупним доходом і сукупними витратами в процесі здійснення цієї діяльності»
Ушакова О. А. [31]	«фінансовий результат діяльності банку, який розраховується як різниця між його доходами та витратами»
Череп А. В., Рурка Г.І. [24]	«показник діяльності банку, що формується внаслідок здійснення розрахункових, кредитних, і грошових операцій та інших видів діяльності банку та характеризує їх ефективність»

Слід зазначити, що в процесі аналізу формування прибутку банку його досліджують залежно від різних ознак, що потребує певної систематизації та класифікації (табл. 1.2).

Таблиця 1.2 – Класифікація видів прибутку комерційного банку
(розроблено на основі [17])

Класифікаційна ознака	Вид прибутку комерційного банку
Джерела формування прибутку за основними видами діяльності комерційного банку	<ul style="list-style-type: none"> – прибуток від комерційної діяльності – прибуток від торгової діяльності – прибуток від діяльності з управління активами і пасивами
Джерела формування прибутку, що використовуються в його обліку	<ul style="list-style-type: none"> – прибуток від операційної діяльності – прибуток від інвестиційної діяльності – прибуток від фінансової діяльності
Від порядку визначення	<ul style="list-style-type: none"> – обліковий прибуток – прибуток до оподаткування – прибуток після оподаткування – чистий прибуток – оподаткований прибуток
Від методики оцінки	<ul style="list-style-type: none"> – номінальний прибуток – реальний прибуток
Від мети визначення	<ul style="list-style-type: none"> – бухгалтерський прибуток – економічний прибуток
Від розмірів	<ul style="list-style-type: none"> – мінімальний прибуток – цільовий прибуток – максимальний прибуток
Період формування прибутку, що розглядається	<ul style="list-style-type: none"> – прибуток попереднього періоду – прибуток звітного періоду – прибуток планового періоду
Регулярність формування прибутку	<ul style="list-style-type: none"> – прибуток, що формується регулярно – непередбачений прибуток
Характер використання прибутку	<ul style="list-style-type: none"> – прибуток комерційного банку, що капіталізується – прибуток комерційного банку, що споживається
За джерелом формування	<ul style="list-style-type: none"> – прибуток комерційного банку – прибуток філії, відділення – прибуток структурного підрозділу – прибуток центру фінансової відповідальності
За приналежністю	<ul style="list-style-type: none"> – прибуток клієнтських груп, клієнтів – прибуток за видами операцій – прибуток за продуктами – прибуток за окремими інструментами і портфелями

Процес формування фінансових результатів банківської установи та відповідні показники формують одну з основних форм публічної фінансової звітності, а саме форму 2: Звіт про прибутки та збитки (також відому як звіт про фінансові результати). Цей фінансовий документ відображає підсумок діяльності банку за певний звітний період, показує, як банк отримує доходи і несе витрати, а також дозволяє оцінити його фінансову ефективність. Схематично дані цього звіту зображено на рис. 1.2.

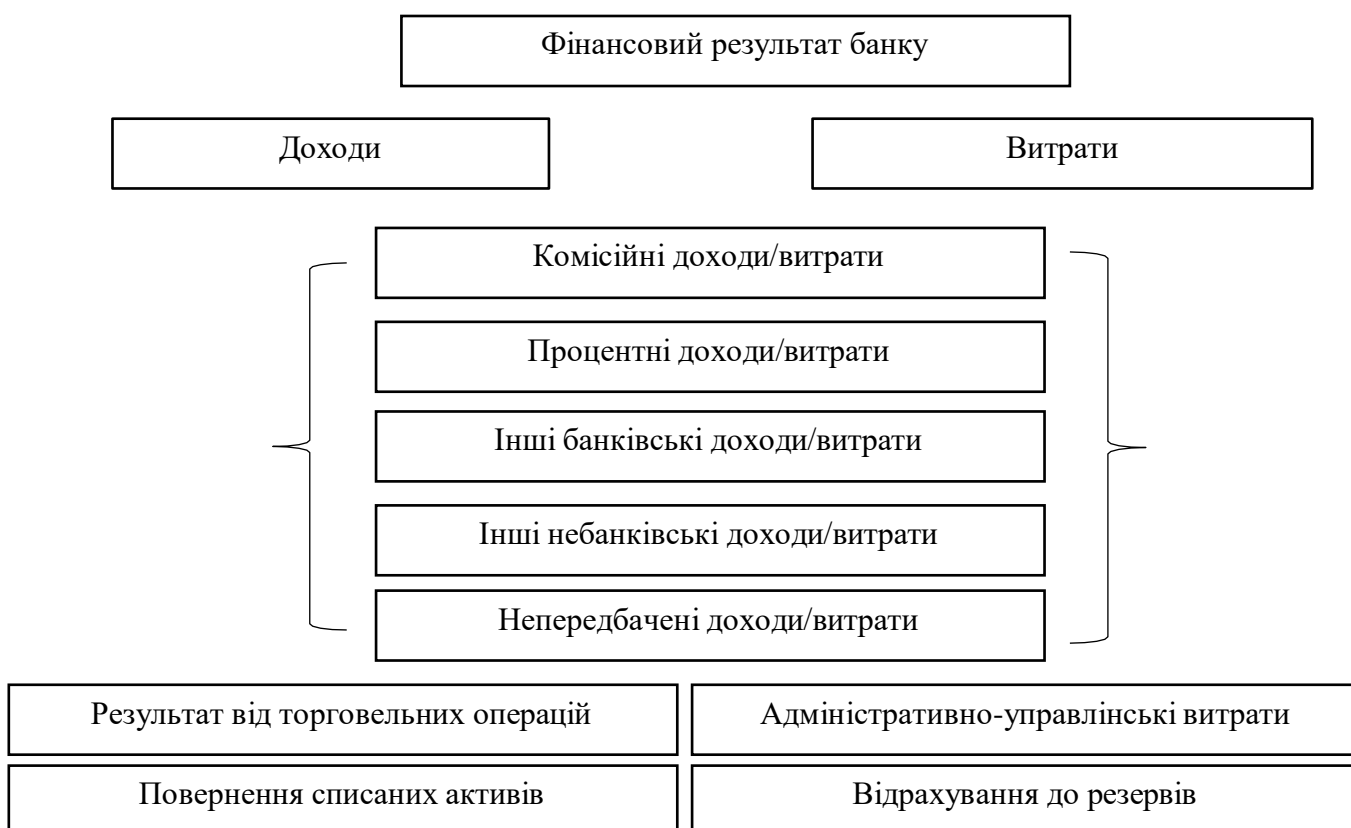

Рисунок 1.2 – Складові формування фінансових результатів банку

Дані звіту дозволяють оцінити фінансову ефективність, тобто оцінити, наскільки успішно банк генерує прибуток зі своєї основної та додаткової діяльності. За його допомогою можна визначити основні джерела доходів та категорії витрат, що дозволяє аналізувати, які напрямки діяльності є найбільш прибутковими чи витратними. Зазначений звіт є інструментом для аналізу результативності діяльності банку та основою для фінансового планування і стратегічного управління.

Сформований у процесі діяльності комерційного банку фінансовий результат піддається впливу різних чинників (факторів), які поділяються на внутрішні (ендогенні) та зовнішні (екзогенні). Зовнішні фактори не залежать від діяльності самого банку та виникають поза його контролем. Натомість внутрішні фактори є тими, на які банк може впливати та змінювати для підвищення своєї прибутковості. Ці фактори унаочнено на рис. 1.3.

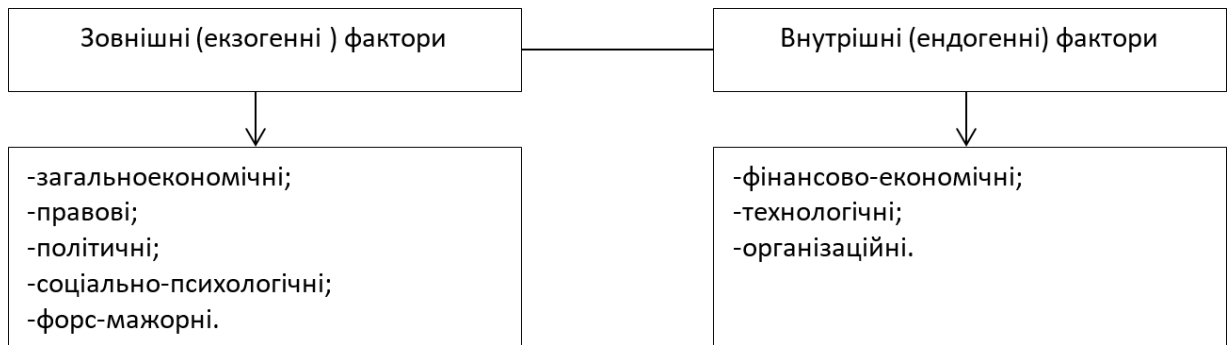

Рисунок 1.3 – Фактори впливу на фінансові результати комерційного банку [18]

Отримувані фінансові результати комерційного банку є важливими для багатьох зацікавлених сторін. По-перше, для власників банку, яких хвилює дохідність їхніх інвестицій та розмір прибутку на вкладений капітал. По-друге, для керівництва банку, що оцінює ефективність своїх управлінських рішень і прагне знайти способи підвищення продуктивності діяльності установи. По-третє, для держави, оскільки фінансові результати банку впливають на обсяг податкових надходжень до бюджету на різних рівнях. По-четверте, для акціонерів, які зацікавлені в дивідендах, розмір яких залежить від прибутковості банку. По-п'яте, для працівників банку, оскільки фінансові результати визначають можливість отримання премій та інших заохочень. По-шосте, для клієнтів банку: вкладники бачать у позитивних фінансових результатах гарантію надійності та безпеки своїх коштів, а позичальники — підвищення спроможності банку надавати кредити завдяки збільшенню капіталу й активів.

Зазначимо, що з позицій зацікавленості багатьох контрагентів в отриманні комерційним банком прибутку, узагальнений механізм його розподілу може виглядати таким чином (рис. 1.4).

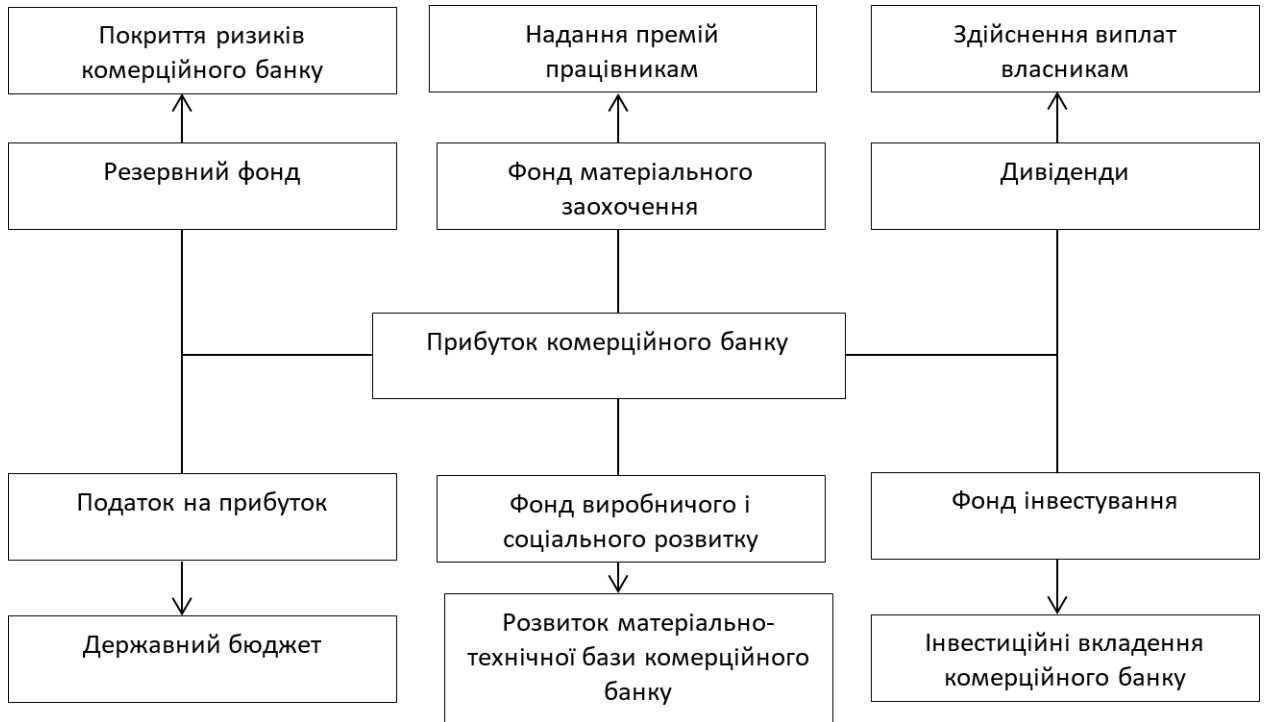

Рисунок 1.4 – Можливі напрямки розподілу прибутку комерційного банку [18]

Таким чином, фінансовий результат банку в українській науковій думці розглядається як комплексний показник, що відображає фінансову ефективність банківської установи та її здатність генерувати прибуток у різних аспектах діяльності. Для ефективного управління прибутком комерційного банку необхідно проводити систематичний та всебічний його аналіз. Розглянемо методику такого аналізу.

1.2. Методика аналізу фінансових результатів комерційного банку

Мета аналізу фінансових результатів комерційного банку полягає у виявленні ключових (першочергових) факторів, що впливають на прибутковість і фінансову стабільність банківської установи.

В процесі аналізу визначають рівень прибутку або збитку банку для розуміння його фінансової ефективності за звітний період. Це допомагає встановити, наскільки успішно банк веде свою операційну діяльність.

Аналіз дозволяє виявити можливі резерви та шляхи для оптимізації витрат, збільшення доходів і підвищення рентабельності банківських операцій.

Керівництво банку використовує результати аналізу для розробки стратегій і прийняття обґрунтованих управлінських рішень, спрямованих на покращення фінансового стану.

Аналіз допомагає оцінити ліквідність, платоспроможність і стійкість банку до зовнішніх та внутрішніх ризиків.

Результати аналізу важливі для власників, акціонерів, держави та клієнтів, оскільки вони відображають надійність і прозорість роботи банку.

Аналіз фінансових результатів необхідний для дотримання вимог Національного банку України та міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ).

Таким чином, основна мета аналізу фінансових результатів — це забезпечення стабільного розвитку банку, підвищення його конкурентоспроможності та довіри з боку клієнтів і партнерів.

Слід зазначити, що відповідно до вимог Національного банку України комерційні банки зобов'язані відображати інформацію про формування своїх фінансових результатів у фінансовій звітності. Така вимога регламентована відповідною Інструкцією [14], яка визначає порядок та періодичність складання фінансової звітності банків, а також її подання та оприлюднення.

Зазначений нормативно-правовий документ містить зразки форм фінансової звітності та мінімальні вимоги щодо розкриття відповідної інформації в них.

Банк розкриває статті доходів та витрат за підсумками звітного періоду в Звіті про прибутки і збитки. Також банківська установа зобов'язана вказувати податок на прибуток для визначення чистого фінансового результату.

Основні завдання аналізу фінансових результатів банку полягають у комплексному дослідженні його діяльності для підвищення ефективності та забезпечення стабільного розвитку. До ключових завдань належать:

1. Визначення прибутковості – аналіз розміру прибутку чи збитку за звітний період, що допомагає оцінити ефективність роботи банку.
2. Дослідження структури доходів і витрат – виявлення чинників, що впливають на фінансові результати, для оптимізації витрат та збільшення доходів.
3. Оцінка рентабельності – вимірювання ефективності використання капіталу та ресурсів банку для досягнення максимального прибутку.
4. Виявлення та ідентифікація резервів зростання – пошук можливостей для підвищення ефективності діяльності та прибутковості.
5. Аналіз фінансової стійкості – оцінка платоспроможності та ліквідності банку для забезпечення його стабільності у різних умовах.
6. Прогнозування майбутніх результатів – розробка планів та стратегій для досягнення довгострокових цілей банку.
7. Контроль відповідності нормативним вимогам – перевірка відповідності діяльності банку регуляторним стандартам і вимогам НБУ та міжнародним стандартам фінансової звітності (МСФЗ).
8. Забезпечення прозорості для зацікавлених сторін – надання необхідної інформації власникам, керівникам, акціонерам і клієнтам для прийняття обґрунтованих рішень.

Таким чином, аналіз фінансових результатів допомагає банку ефективно управляти ресурсами, підвищувати прибутковість.

На рис. 1.5 наведено послідовність та зміст процесу здійснення аналізу фінансових результатів комерційного банку.

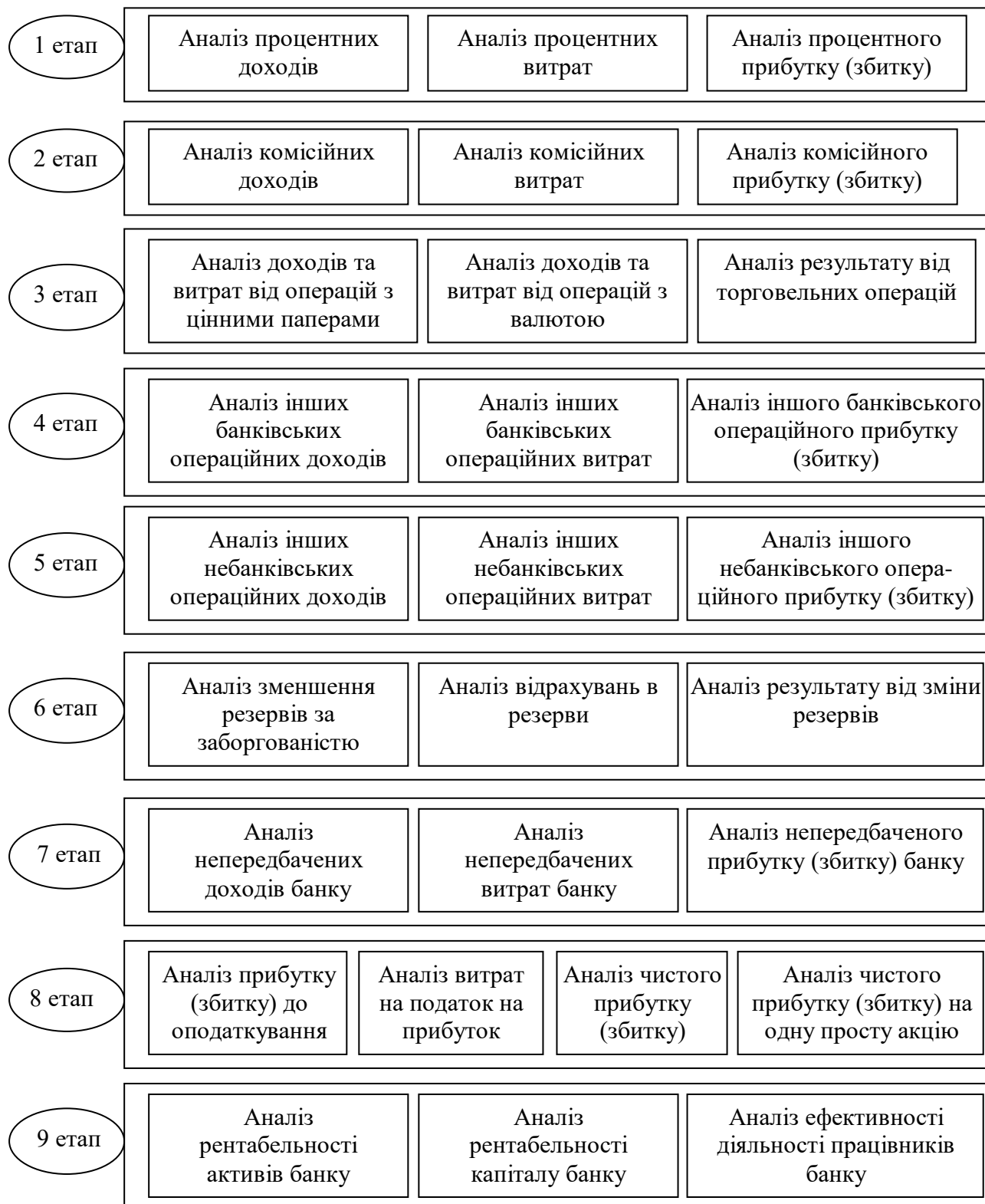

Рисунок 1.5 – Структурно-логічна схема аналізу фінансових результатів комерційного банку [12]

Для здійснення аналізу фінансових результатів застосовують низку різноманітних за сутністю та завданнями методів, основні з яких представлено на рис. 1.6.

Рисунок 1.6 – Методи аналізу формування прибутку банку

Горизонтальний аналіз фінансових результатів полягає у порівнянні фінансових даних за кілька звітних періодів, що допомагає виявити тенденції та закономірності в розвитку банку, дозволяє оцінити динаміку змін показників у часі.

Використання зазначеного методу дозволяє:

- оцінити динаміку показників, визначити, як змінюються доходи, витрати, прибуток чи збиток банку протягом кількох періодів (місяців, кварталів, років), щоб побачити, чи зростає банк, чи стикається зі спадом;
- побачити довгострокові або короткострокові тенденції, такі як стабільне зростання прибутковості чи, навпаки, збільшення витрат;
- порівняти результати поточного періоду з попередніми для оцінки успішності управлінських рішень та стратегій розвитку;
- визначити проблемні зони, тобто ідентифікувати періоди або сегменти діяльності, де спостерігається зниження прибутковості або зростання витрат, щоб розробити заходи для їх покращення;

- оцінити темпи змін шляхом розрахунку відсоткових змін показників, що дозволяє зрозуміти швидкість та масштаб змін у фінансових результатах банку;

- прогнозувати майбутні показники на основі виявлених тенденцій на майбутні періоди та планувати подальшу діяльність банку.

Метод вертикального аналізу фінансових результатів банку полягає у визначенні структури фінансових показників шляхом обчислення їхньої частки у загальній сумі, що дозволяє оцінити, як різні компоненти впливають на загальний фінансовий результат банку, і визначити їхню значимість та співвідношення.

За допомогою цього методу визначають:

- структуру доходів і витрат. Він показує, який відсоток загальних доходів або витрат становлять різні статті (наприклад, відсоткові доходи, комісійні доходи, адміністративні витрати тощо), що допомагає зрозуміти, які джерела доходів або категорії витрат є найбільш значущими;

- відносну вагу показників, яка дозволяє оцінити, як різні елементи фінансової звітності (наприклад, прибуток до оподаткування, операційні витрати) співвідносяться між собою та впливають на загальний фінансовий результат банку;

- фінансову стабільність, оскільки дає можливість оцінити, наскільки структура доходів і витрат є збалансованою. Якщо значна частина доходів банку залежить від одного джерела, це може свідчити про потенційні ризики;

- динаміку змін структури. У поєднанні з горизонтальним аналізом дозволяє простежити, як змінюється структура фінансових результатів у часі, що допомагає виявити тенденції та потенційно можливі проблеми;

- напрямки оптимізації управління ресурсами. Якщо вертикальний аналіз показує, що значна частина витрат припадає на адміністративні витрати, це може стати сигналом для оптимізації операційних процесів.

Аналіз структури доходів може вказати на необхідність диверсифікації джерел прибутку, щоб зменшити залежність від окремих напрямів діяльності.

Слід зазначити, що аналіз фінансових результатів передбачає не лише дослідження абсолютних показників, а також відносних, до яких належать показники рентабельності - рентабельність активів та власного капіталу.

Рентабельність активів (ROA, Return on Assets) є ключовим показником ефективності діяльності комерційного банку, який відображає здатність банку генерувати прибуток від своїх активів, тобто дозволяє оцінити, скільки прибутку приносить кожна одиниця активів банку (кожна гривня, вкладена в активи), характеризує ефективність діяльності банківської установи в аспекті управління ресурсами:

$$ROA = (\text{Чистий прибуток}) / (\text{Середньорічні активи}) \times 100\% \quad (1.1)$$

Високе значення ROA свідчить про ефективне використання банком своїх активів для отримання прибутку, низьке – про неефективне управління активами або про високу вартість залучення ресурсів.

На значення показника рентабельності активів спричиняють вплив: якість кредитного портфеля (якщо банк має багато проблемних кредитів, це знижує *ROA*); структура активів (співвідношення між високоліквідними та менш ліквідними активами); витрати на залучення ресурсів (високі витрати знижують чистий прибуток); доходи від основної діяльності (різні види банківських операцій, такі як кредитування, інвестування чи надання послуг, по-різному впливають на прибутковість).

ROA дозволяє порівнювати ефективність різних банків, незалежно від їхнього розміру. Допомогає банківському керівництву оцінювати результати управлінських рішень та стратегій. є важливим показником для оцінки фінансової стабільності та надійності банку, що цікавить інвесторів і регуляторів.

Рентабельність власного капіталу (ROE, Return on Equity) відображає ефективність використання власного капіталу банку для отримання прибутку. Він показує, скільки прибутку банк отримує на кожну гривню

вкладеного власного капіталу, і є ключовим індикатором для акціонерів та інвесторів. Розраховується за формулою:

$$ROE = (\text{Чистий прибуток}) / (\text{Власний капітал}) \times 100\% \quad (1.2)$$

Високий рівень ROE свідчить про ефективне використання банком власних коштів для генерування прибутку та успішну діяльність, тоді як низький підсвічує неефективність управління або низьку прибутковість операцій.

На рентабельність власного капіталу впливають чистий прибуток (його зростання автоматично підвищує ROE), обсяг власного капіталу (якщо власний капітал занадто великий відносно прибутку, це може знижувати ROE), фінансовий важіль (залучення позикових коштів дозволяє збільшити прибуток, але при цьому підвищує ризики), якість активів (висока частка проблемних кредитів або низька прибутковість активів знижують показник ROE).

Слід відмітити, що ROE аналізують різні групи стейкхолдерів. Так, для інвесторів він є показником доходності їхніх інвестицій у банк та свідчить про потенціал для отримання більших дивідендів; для керівництва банку за його допомогою відбувається оцінка ефективності стратегічних рішень та політики управління капіталом; для регуляторів цей показник дозволяє проаналізувати фінансову стабільність банку та його здатність генерувати прибуток без надмірного ризику.

Результати аналізу показників фінансових результатів комерційного банку є підґрунтям для прийняття управлінських рішень щодо оптимізації діяльності банківської установи. Розглянемо систему управління банківськими фінансовими результатами.

1.3. Основні елементи системи управління фінансовими результатами комерційного банку

Український банківський сектор, попри динамічний розвиток, функціонує в умовах підвищеної нестабільності, спричиненої політичними та економічними потрясіннями, а також світовою пандемією та повномасштабним вторгненням. Це створює значні виклики для банків та вимагає від них постійного адаптування до мінливих умов і вдосконалення систем управління ризиками. Ефективне управління фінансовими результатами є ключовим фактором для успішного розвитку українських банків, особливо в таких складних умовах.

Управління фінансовими результатами банку (далі УФРБ) – це не просто цифри та звіти, це складний багатофункціональний процес. Мета управління фінансовими результатами комерційного банку полягає в забезпеченні стабільної прибутковості, підвищенні ефективності діяльності та зміцненні фінансової стійкості установи. УФРБ спрямоване на досягнення оптимального балансу між доходами та витратами з урахуванням існуючих та можливих ризиків, а також на стратегічне планування для довгострокового розвитку банку.

Процес УФРБ охоплює планування, моніторинг, аналіз і контроль фінансових показників для досягнення стратегічних цілей банку.

Основні завдання цього процесу наведено в таблиці 1.3. Вони всі є достатньо складними і вимагають комплексного підходу. Зважаючи на те, що комерційні банки утворюють банківську систему, яка є основним елементом фінансової системи країни, ефективне управління дозволяє банкам не тільки забезпечити свою стабільність, але й сприяти розвитку економіки в цілому.

Управління фінансовими результатами банку – це комплекс заходів, спрямованих на забезпечення стабільного та прибуткового функціонування банківської установи. Розглянемо наукові погляди на це сучасних дослідників.

Таблиця 1.3 – Основні завдання управління фінансовими результатами комерційного банку

Назва завдання	Зміст завдання
1. Максимізація прибутку	Зростання доходів шляхом збільшення обсягів кредитування, інвестицій, комісійних послуг та інших видів діяльності Зниження витрат через ефективне управління витратами на персонал, операційну діяльність, маркетинг та інші напрямки
2. Забезпечення ліквідності	Підтримання достатнього рівня готівки: Для виконання поточних зобов'язань перед вкладниками та кредиторами. Управління активами та пасивами: Збалансування структури активів і пасивів для забезпечення платоспроможності.
3. Зменшення ризиків	Ідентифікація та оцінка ризиків: Кредитний, ринковий, операційний та інші види ризиків, що можуть вплинути на фінансовий стан банку. Розробка та впровадження систем управління ризиками: Для мінімізації їхніх негативних наслідків
4. Підвищення ефективності використання капіталу	Оптимальне розміщення капіталу: Для забезпечення максимальної віддачі від інвестицій. Збільшення рентабельності власного капіталу: За рахунок зростання прибутку та ефективного використання ресурсів.
5. Досягнення стратегічних цілей	Розробка та реалізація стратегії: Визначення довгострокових цілей банку та розробка плану дій для їх досягнення. Моніторинг та оцінка ефективності стратегії: Регулярний аналіз результатів діяльності для внесення необхідних коригувань.
6. Дотримання нормативних вимог	Дотримання банківського законодавства: Виконання вимог Національного банку та інших регуляторних органів. Створення резервів: Для покриття можливих збитків
7. Підвищення конкурентоспроможності	Розробка нових продуктів і послуг: Для задоволення потреб клієнтів та залучення нових. Покращення якості обслуговування: Для підвищення лояльності клієнтів.

В українській науковій літературі існують різні підходи щодо розуміння сутності УФРБ, основні з них наведено у табл. 1.4.

Таблиця 1.4 – Наукові погляди на сутність управління фінансовими результатами комерційного банку

Автор	Сутність УФРБ
Адаменко М.В., Гобова О.А.	«управління фінансовими результатами комерційного банку слід розглядати з точки зору управлінського та процесного підходів: система, яка поєднує мету, завдання, принципи, функції, методи та елементи забезпечення прийняття управлінських рішень щодо формування, розподілу і використання фінансових результатів комерційного банку; цілеспрямований процес впливу органу управління на формування, розподіл і використання фінансових результатів, що базується на існуючих стратегії і політиці, використовує відповідний управлінський інструментарій та забезпечує реалізацію кінцевої мети управлінської діяльності комерційного банку» [1]
Житар М.О.	«управління прибутком банку можна визначити як комплекс взаємопов'язаних управлінських рішень щодо процесу його формування, розподілу та використання» [9]
Квасницька Р.С., Суцук Г.С.	«прибуток не є безпосереднім об'єктом управління, оскільки його абсолютна величина є кінцевим, результуючим показником і залежить від зміни абсолютних величин інших фінансових показників діяльності суб'єкта господарювання — його доходів та затрат» [15]
Кремень О.І., Сорокіна В.О.	«механізм управління фінансовими результатами банку — це комплекс взаємопов'язаних систем управління — організаційної системи, системи забезпечення, системи процедур, системи планування та системи контролю, — тісна взаємодія яких забезпечує успішну реалізацію головної мети, завдань та принципів управління фінансовими результатами банку» [16]

Процес УФРБ передбачає наявність суб'єкта управління (керівництво), об'єкта управління (фінансові результати) та механізмів впливу на об'єкт управління. Цей процес є основою для ефективного функціонування банку та досягнення його стратегічних цілей.

На рис. 1.7 представлено систему управління фінансовими результатами в узагальненому вигляді.

Рисунок 1.7 – Система управління фінансовими результатами комерційного банку [1]

При розробці системи УФРБ ми виходили з певних базових принципів. Ці принципи забезпечують цілісність та ефективність системи. Пропонована система принципів поєднує в собі традиційні підходи до фінансового менеджменту з сучасними вимогами сталого розвитку. Ми прагнемо досягти балансу між максимізацією прибутку та соціальною відповідальністю, враховуючи інтереси як акціонерів, так і клієнтів, співробітників та суспільства в цілому.

Принципи УФРБ узагальнено на рис. 1.8.

Основна мета УФРБ полягає в забезпеченні його стабільної роботи, зростання прибутковості та підвищення його ринкової вартості.

Рисунок 1.8 – Принципи управління фінансовими результатами комерційного банку [1]

Це досягається шляхом ефективного використання ресурсів, мінімізації ризиків та адаптації до змін зовнішнього середовища. Щоб досягти цієї мети необхідно виконати перелік завдань, які було наведено вище в табл. 1.3.

Реалізація стратегії УФРБ передбачає виконання комплексу функцій. До загальних функцій відносять планування, аналіз, контроль та мотивацію, які є універсальними для будь-якого виду діяльності. Однак, специфіка банківської діяльності вимагає застосування додаткових, спеціальних функцій управління. В роботі пропонується використовувати дворівневу модель управління, яка об'єднує загальні та спеціальні функції для забезпечення максимальної ефективності (рис. 1.9).

Реалізація функцій УФРБ можлива шляхом застосування різних методів, традиційними з яких є планування, організація, аналіз та контроль. Також використовують специфічні методи (аналіз беззбитковості).

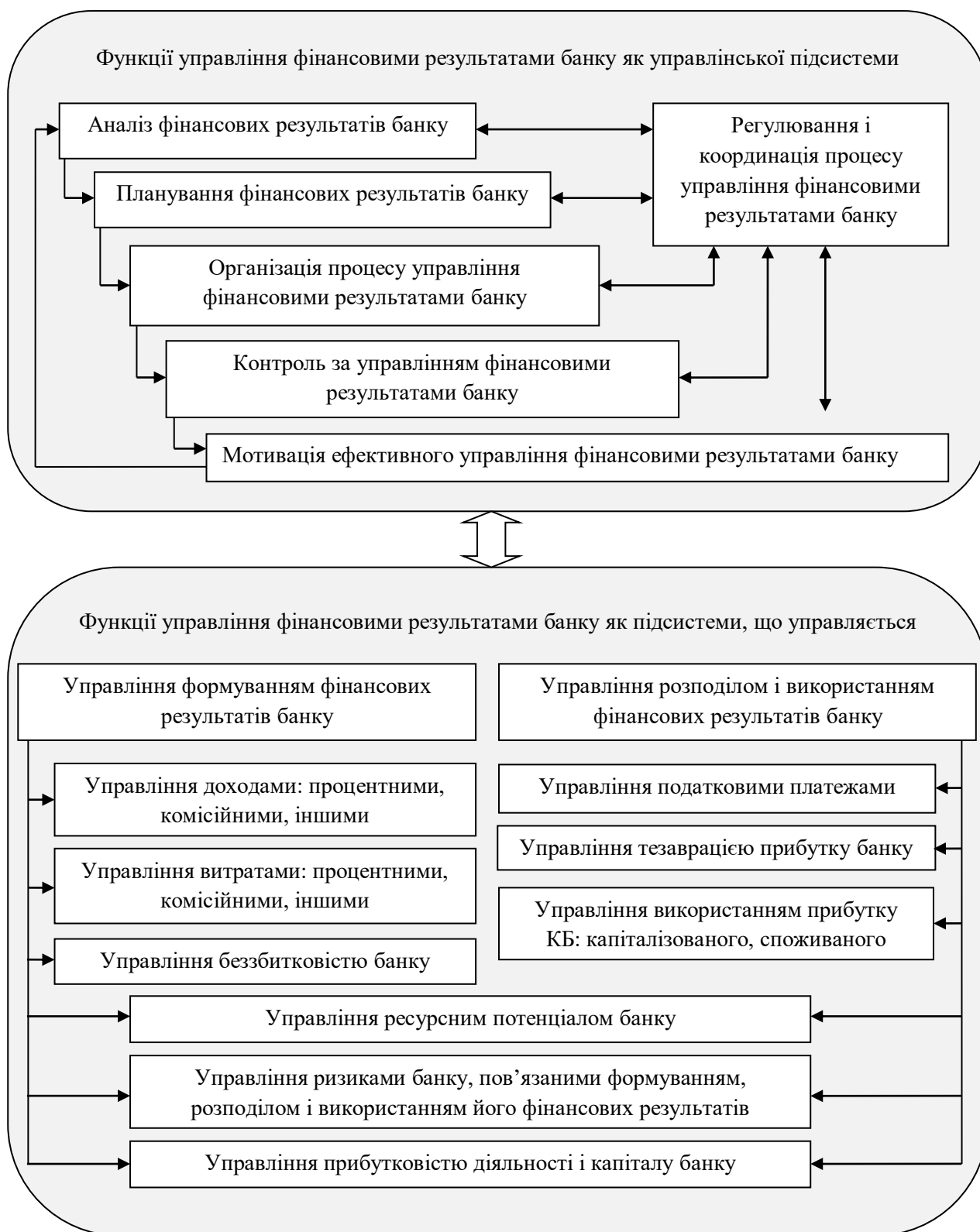

Рисунок 1.9 – Функції управління фінансовими результатами комерційного банку [1]

Процес УФРБ передбачає їх всебічний аналіз, розробку відповідної стратегії, обґрунтування управлінських рішень щодо максимізації прибутку,

планування прибутку за різними видами банківських операцій, а також контроль за формуванням та розподілом отриманих фінансових результатів.

Підсумовуючи, УФРБ є ключовим фактором його успіху. Воно забезпечує стабільність, зростання, залучення інвесторів та покращення якості послуг. Для підвищення прибутковості необхідно проводити ґрунтовний аналіз доходів і витрат, виявляти чинники, що на них впливають, та розширювати резерви для подальшого розвитку.

Фінансовий результат, позитивний чи негативний, значною мірою залежить від злагодженої роботи всіх елементів системи управління банком. Уміння ефективно контролювати та оптимізувати вхідні та вихідні грошові потоки дозволить банку досягати конкурентних переваг та задовольняти інтереси як самої установи, так і її клієнтів.

Проаналізуємо систему УФРБ на прикладі АТ КБ «Приватбанк».

2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

2.1 Характеристика діяльності АТ КБ «Приватбанк»

АТ КБ «Приватбанк» було засновано в грудні 1992 року як приватне товариство з обмеженою відповідальністю. Банк, який розпочав свою діяльність як приватна ініціатива, сьогодні є системоутворюючим банком України. Внаслідок фінансових труднощів, у 2016 році банк пройшов процес реструктуризації та був перетворений на державну установу. Завдяки цим змінам, Приватбанк зміцнив свою стабільність і зараз є одним з найбільших банківських інститутів в Україні, який має значний вплив на національну фінансову систему.

АТ КБ «Приватбанк» з 1992 року успішно працює на українському банківському ринку. Окрім традиційних банківських послуг, банк активно працює на фондовому ринку, здійснюючи торгівлю цінними паперами та надаючи депозитарні послуги. Діяльність банку ліцензована Національним банком України та Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Банк є учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, що гарантує збереження коштів клієнтів навіть у складні часи, як-от під час воєнного стану.

Діяльність АТ КБ «Приватбанк» здійснюється відповідно до найвищих стандартів, встановлених Національним банком України та іншими регуляторами. Банк регулярно проходить аудиторські перевірки та дотримується всіх вимог законодавства.

Війна в Україні негативно вплинула на роботу АТ КБ «Приватбанк». Станом на початок 2024 року банк налічував 1209 відділень по всій Україні, з них 9 філій, 1 представництво, а решта – відділення різних типів. Протягом 2023 року 77 відділень банку, розташованих у зонах активних бойових дій, тимчасово припинили свою роботу.

На рис. 2.1. наведено асортимент послуг АТ КБ «Приватбанк», які він пропонує своїх клієнтам.

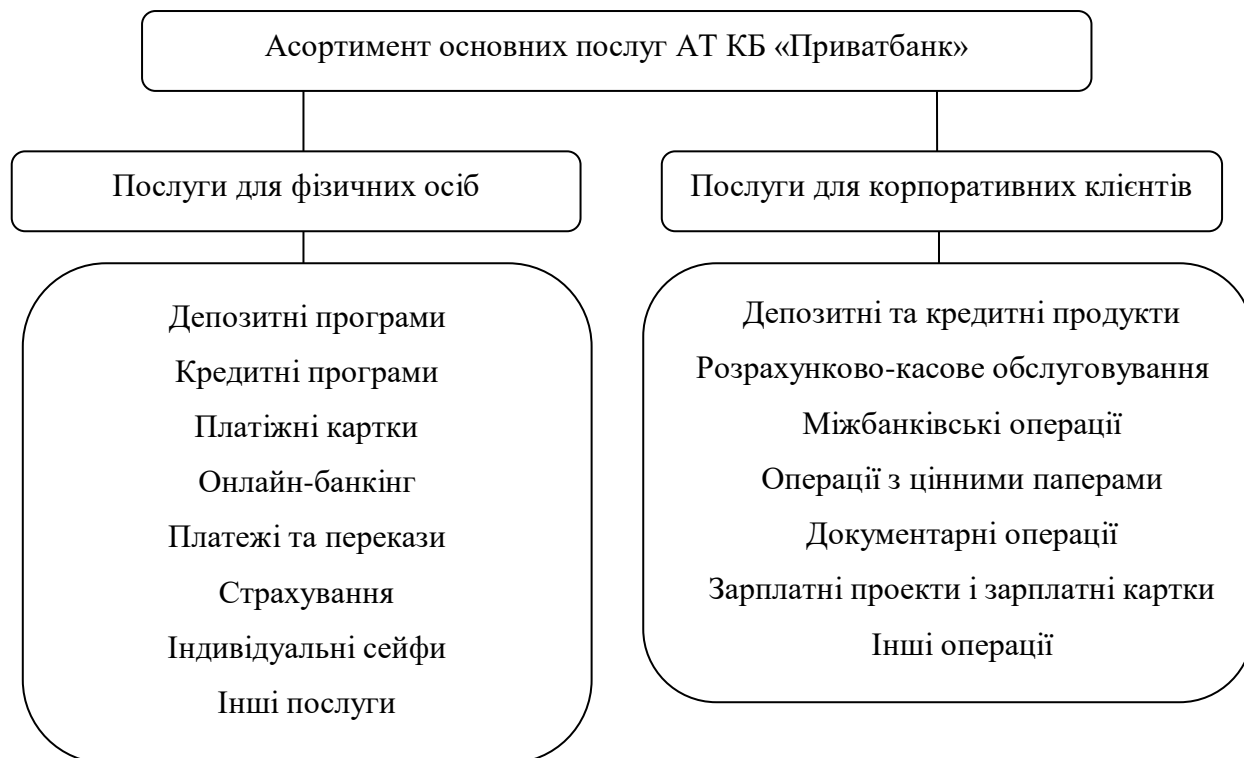

Рисунок 2.1 – Асортимент основних послуг АТ КБ «Приватбанк»

Будучи лідером банківського ринку України, АТ КБ «Приватбанк» фокусується на розвитку цифрових каналів обслуговування, щоб забезпечити зручність та доступність своїх послуг для клієнтів.

Слід зазначити, що АТ КБ «Приватбанк», як і вся банківська система, вже третій рік працює в надзвичайно складних та нестабільних умовах. Проте попри війну, українська економіка показала більшу стійкість, ніж очікували експерти. У 2023 році ВВП зріс швидше, ніж прогнозували, а інфляція сповільнилася. Національний банк знизив облікову ставку та відмовився від фіксованого курсу гривні. Проте, економіка все ще залежить від зовнішньої допомоги, а війна створює значну невизначеність щодо майбутнього.

Незважаючи на високу конкуренцію та множинні виклики, АТ КБ «Приватбанк» впевнено зберігає своє лідерство в банківській системі України, регулярно очолюючи рейтинги за різними критеріями (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – Місце АТ КБ «Приватбанк» в рейтингах банків за результатами діяльності у 2023 році

Рейтинги за різними ознаками	Місце АТ КБ «Приватбанк» в рейтингу
За величиною активів	1
За розміром отриманого прибутку	1
За обсягами депозитів фізичних осіб	1
За обсягами депозитів юридичних осіб	2
За обсягом виданих кредитів фізичним особам	1
За обсягом виданих юридичним фізичним особам	1
Рейтинг стійкості банків від порталу «Мінфін»	6

АТ КБ «Приватбанк» традиційно очолює рейтинги завдяки масштабу діяльності, розвиненій інфраструктурі, різноманітним фінансовим продуктам, впровадженню нових технологій та позитивному іміджу. Разом з тим, його позиції можуть коливатися під впливом різних факторів, тому варто відстежувати актуальні дані.

Слід зазначити, що АТ КБ «Приватбанк» є лідером банківського ринку завдяки розвиненій інфраструктурі, широкому спектру банківських продуктів, активному впровадженню інноваційних технологій, високому рівню фінансової стабільності та професійному обслуговуванню клієнтів.

Корпоративна структура управління Приватбанку передбачає систему стримувань і противаг, що забезпечує прозорість і ефективність прийняття

рішень. Загальні збори акціонерів, правління, наглядова рада та служба внутрішнього аудиту виконують різні функції, спрямовані на захист інтересів акціонерів та клієнтів.

Організаційна управлінська структура АТ КБ «Приватбанк» представлена на рис. 2.2.

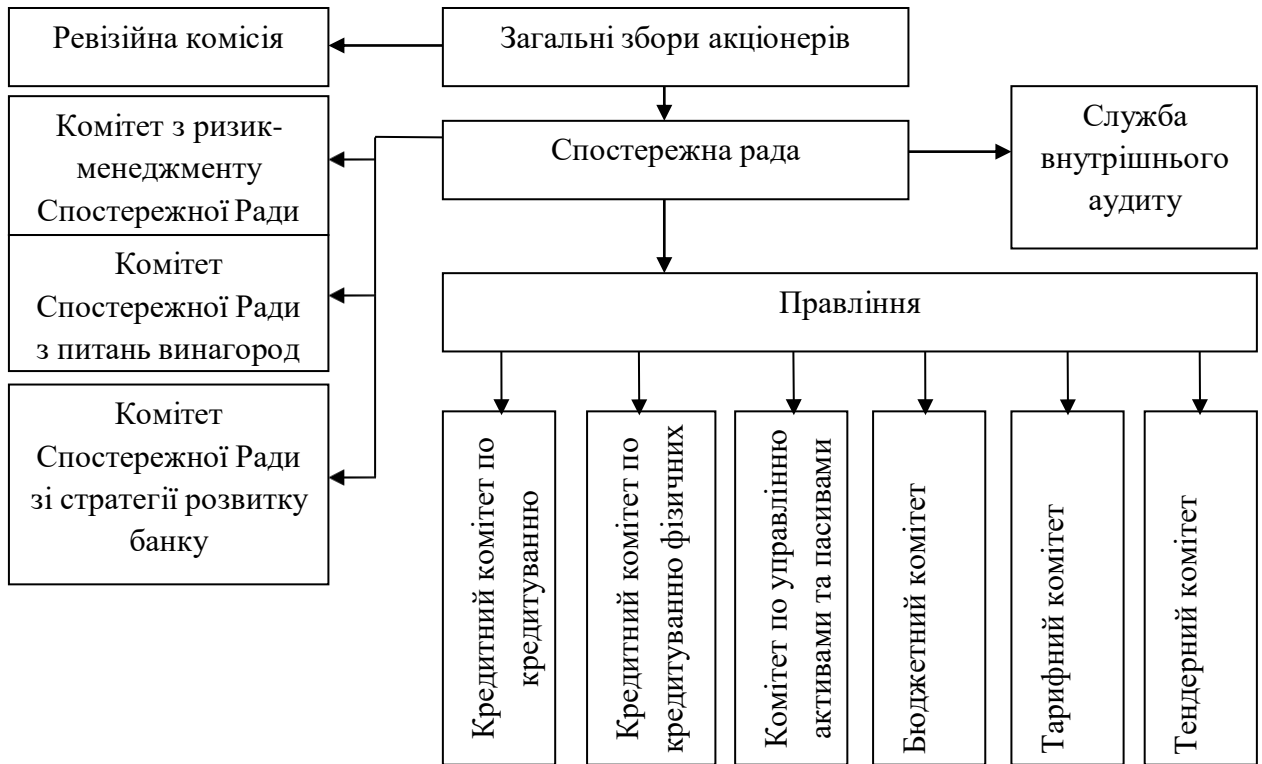

Рисунок 2.2 – Організаційна структура управління АТ КБ «Приватбанк» [24]

АТ КБ «Приватбанк» - це універсальний комерційний банк з державною формою власності, який завдяки своїм масштабам та широкій клієнтській базі є системоутворюючим елементом банківської системи України. Його фінансові показники свідчать про лідерські позиції на ринку. АТ КБ «Приватбанк» забезпечує фінансові послуги значній частині населення та бізнесу в країні. Його фінансова стабільність та прибутковість є важливими факторами для стабільності всієї банківської системи. Будучи найбільшим банком за активами та прибутком, банк демонструє високу ефективність своєї діяльності. Аналіз його фінансових показників дозволить оцінити фактори, які сприяють такій успішності.

2.2 Оцінка фінансового стану АТ КБ «Приватбанк»

Фінансовий стан АТ КБ «Приватбанк» проаналізуємо з точки зору дотримання основних фінансових нормативів, визначених чинним законодавством та регулятором банківської системи.

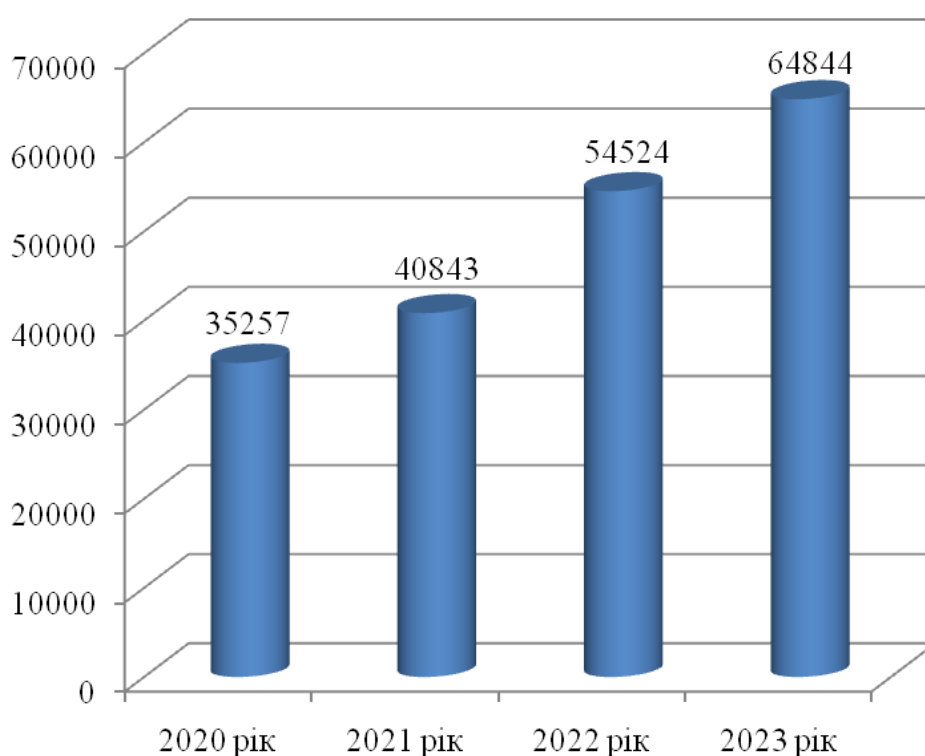
Для системного моніторингу фінансового стану комерційних банків і своєчасного виявлення потенційних загроз для фінансової стабільності банківського сектора Національний банк України (НБУ) здійснює перевірку дотримання встановлених нормативів. Використовуючи публічну звітність комерційних банків та аналітичні звіти НБУ, можна оцінити, наскільки АТ КБ «Приватбанк» відповідає цим нормативам. Це, у свою чергу, дозволить зробити висновки про фінансову стійкість та ефективність його діяльності.

Розрахункові значення нормативів капіталу аналізованого банку за 2020-2023 роки наведено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2 – Розрахункові значення нормативів капіталу
АТ КБ «Приватбанк» за 2020-2023 роки

Норматив	Назва показника	Нормативне значення	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Н1	Мінімальний розмір регулятивного капіталу, млн. грн.	200 млн. грн.	35257	40843	54524	64844
Н2	Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу, %	Не менше 10%	28,09	18,33	23,78	21,75
Н3	Норматив достатності основного капіталу, %	Не менше 7%	14,06	9,17	11,90	10,88

З табл. 2.2. видно, що за попередні чотири роки норматив Н1 в декілька разів перевищував встановлене регулятором нормативне значення, яке становить не менше 200 млн. грн. При цьому слід зазначити, що розрахункові значення мінімального розміру регулятивного капіталу протягом 2020-2023 років стабільно зростали, що наочно продемонстровано на рис. 2.3.

■ Н1 Мінімальний розмір регулятивного капіталу, млн. грн.

Рисунок 2.3 – Динаміка фактичного значення регулятивного капіталу АТ КБ «Приватбанк» за 2020-2023 роки, млн. грн.

Визначення регулятивного капіталу відбувається в рамках комплексного підходу до управління ризиками. Він визначає, чи має банк достатньо власних коштів для покриття можливих збитків та виконання своїх зобов'язань перед вкладниками та кредиторами. Як видно з рис. 2.3,

регулятивний капітал АТ КБ «Приватбанк» суттєво перевищує встановлений норматив та має стабільну тенденцію зростання, що свідчить про його фінансову стійкість, підкреслює довіру до банку з боку клієнтів і партнерів, що в цілому сприяє стабільному функціонуванню як самого банку, так і банківської системи в цілому.

Оскільки Приватбанк є системоутворюючим банком в Україні, його фінансова стійкість має вирішальне значення для стабільності всієї фінансової системи країни. Високий рівень капіталізації свідчить про те, що банк здатний протистояти різним економічним викликам і забезпечувати безперебійну роботу.

Проаналізувавши нормативи достатності регулятивного та основного капіталу АТ КБ «Приватбанк» за 2020-2023 роки, можна помітити їхню нерівномірну динаміку: спочатку значне зниження, потім деяке зростання, а потім знову незначне зниження. Однак, незважаючи на такі коливання, банк постійно дотримувався нормативних вимог, демонструючи достатній рівень капіталізації для покриття можливих ризиків.

Таким чином, нормативи капіталу АТ КБ «Приватбанк» за останні чотири роки характеризувалися підвищеною волатильністю, демонструючи як зниження, так і зростання. Тим не менш, банк успішно підтримував їх на рівні, що відповідає вимогам регулятора. Стабільність дотримання нормативів капіталу є важливим фактором для залучення інвесторів та підтримки довіри клієнтів

Завдяки адекватному капіталу банк може ефективно управляти ризиками, пов'язаними з його діяльністю, та забезпечувати безперебійну роботу навіть в умовах економічної нестабільності. Для підтримки такої стійкості важливим є також достатній рівень ліквідності.

Слід зазначити, що банки щоденно розраховують нормативні коефіцієнти ліквідності, які встановлені НБУ.

Проаналізуємо розрахункові значення основних коефіцієнтів ліквідності АТ КБ «Приватбанк», визначимо їх відповідність встановленим нормативним критеріям (табл. 2.3).

Таблиця 2.3 – Оцінка дотримання нормативів ліквідності
АТ КБ «Приватбанк» за 2020-2023 роки

Норматив	Назва показника	Нормативне значення	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік
LCR _{ВВ}	Коефіцієнт покриття ліквідністю за всіма валютами	Не менше 100%	278,23	258,85	311,01	462,83
LCR _{ІВ}	Коефіцієнт покриття ліквідністю за іноземними валютами	Не менше 100%	218,18	200,36	260,14	266,09
NSFR	Коефіцієнт чистого стабільного фінансування	Не менше 100%	-	156,57	182,24	185,21

Аналіз ліквідності АТ КБ «Приватбанк» за період 2020-2023 років свідчить про його високу здатність покривати короткострокові зобов'язання. Фактичні значення коефіцієнта покриття ліквідністю значно перевищували нормативні вимоги за всіма валютами. При цьому, ліквідність за іноземною валютою була особливо високою, стабільно перевищуючи норматив в два рази і досягаючи максимального значення на кінець періоду.

Варто зазначити, що починаючи з 2021 року Національний банк ввів додатковий норматив – коефіцієнт чистого стабільного фінансування (NSFR), який покликаний забезпечити довгострокову стійкість банків. Хоча дані за NSFR відсутні за 2020 рік, загальна тенденція свідчить про високу ліквідність банку та його здатність протистояти фінансовим шокам.

Коефіцієнт NSFR – це ключовий регуляторний показник, розроблений для оцінки стійкості фінансової структури банку. Він покликаний забезпечити,

щоб банки мали достатню кількість стабільних джерел фінансування для покриття своїх довгострокових зобов'язань та зменшення ризиків, пов'язаних з короткостроковими коливаннями на ринку. Цей коефіцієнт є важливим інструментом для підтримки стабільності банківської системи в цілому.

Важливо розуміти, що розрахунок NSFR - це складний процес, який вимагає спеціальних знань і використання спеціального програмного забезпечення. Основною метою NSFR є забезпечення довгострокової стійкості банків, зменшення ризиків банківських криз та захист інтересів вкладників.

Коефіцієнт чистого стабільного фінансування (NSFR) - це складний показник, розрахунок якого передбачає врахування великої кількості факторів, пов'язаних зі структурою активів та пасивів банку, а також строків їх погашення.

Основна формула NSFR виглядає так:

$$\text{NSFR} = \text{ASF} / \text{RSF}$$

ASF - доступне стабільне фінансування. Це сума всіх джерел фінансування банку, які вважаються достатньо стабільними для покриття довгострокових зобов'язань. До них відносяться довгострокові депозити, власний капітал тощо. Кожне джерело фінансування множиться на відповідний коефіцієнт стабільності, який відображає його якість.

RSF - потрібне стабільне фінансування. Це сума всіх активів банку, для яких необхідно забезпечити стабільне фінансування. До них відносяться довгострокові кредити, інвестиції тощо. Кожен актив множиться на відповідний коефіцієнт, який відображає його ризик.

Для забезпечення фінансової стійкості банки повинні підтримувати коефіцієнт NSFR на рівні не нижче 100%. Це означає, що обсяг стабільних джерел фінансування, якими банк володіє, повинен перевищувати суму, необхідну для покриття його довгострокових активів та зобов'язань. Таким

чином, банк матиме достатній запас ліквідності для безперебійної діяльності навіть в умовах нестабільності на фінансовому ринку.

Як свідчать дані таблиці 2.3, у 2021-2023 роках значення NSFR АТ КБ «Приватбанк» значно перевищують встановлені нормативне значення, що підкреслює стабільність фінансування банку.

Аналізуючи результати, можна зробити висновок, що АТ КБ «Приватбанк» успішно вирішив завдання з підтримки ліквідності. Реалізація спеціального плану фінансування дозволила банку не лише забезпечити достатній рівень ліквідності, але й створити резерв для протистояння можливим кризовим ситуаціям. Всі ключові показники ліквідності значно перевищують встановлені нормативи, що свідчить про високий рівень фінансової стійкості банку та його надійність.

Враховуючи те, що АТ КБ «Приватбанк» займає лідируючі позиції за обсягами наданих кредитів, є очевидною необхідність дослідження щодо виконання ним нормативів, які стосуються кредитного ризику.

Розраховані показники кредитного ризику досліджуваного банку за 2020-2023 роки наведено в таблиці 2.4.

Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7) – це один з ключових банківських нормативів, який встановлюється з метою обмеження концентрації кредитного ризику в банку. Іншими словами, він покликаний запобігти ситуації, коли неплатоспроможність одного великого позичальника може суттєво вплинути на фінансовий стан банку та призвести до його банкрутства.

Норматив Н7 встановлює максимально допустимий розмір кредиту, який банк може надати одному контрагенту. Це обмеження спрямоване на запобігання надмірної концентрації ризику в одному кредитному договорі.

Обмежуючи концентрацію кредитного ризику на одному контрагенті, Н7 сприяє загальній стабільності банківської системи.

Таблиця 2.4 – Оцінка дотримання нормативів кредитного ризику
АТ КБ «Приватбанк» за 2020-2023 роки

Норматив	Назва показника	Нормативне значення	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Н7	Норматив максимального розміру кредитного ризику одного контрагента	Не більше 25%	9,62	8,01	6,37	5,47
Н8	Норматив великих кредитних ризиків	Не більше 8-кратного розміру регулятивного капіталу	0	0	0	0
Н9	Норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами	Не більше 25%	0,16	0,08	0	0

Якщо банк надасть велику суму кредиту одному позичальнику і цей позичальник не зможе повернути борг, банк зазнає значних фінансових втрат. Норматив Н7 допомагає мінімізувати такі ризики.

Банки, щоб дотримуватися нормативу Н7, змушені диверсифікувати свій кредитний портфель, надаючи кредити більшій кількості клієнтів.

Динаміка зміни нормативу Н7 зображена на рис. 2.4. Аналіз представленого графіка дозволяє зробити висновки, що у період з 2020 по 2023 роки спостерігається стійка тенденція до зниження значення нормативу Н7. Це свідчить про те, що банк активно працює над диверсифікацією своїх кредитних портфелів та зменшенням концентрації кредитного ризику.

Найбільше падіння значення нормативу відбулося у 2023 році та зумовлене, в основному, активними заходами щодо підвищення якості кредитного портфелю. Банк сконцентрувався на кредитуванні невеликих

підприємств, що зменшило концентрацію кредитного ризику на великих корпоративних позичальниках.

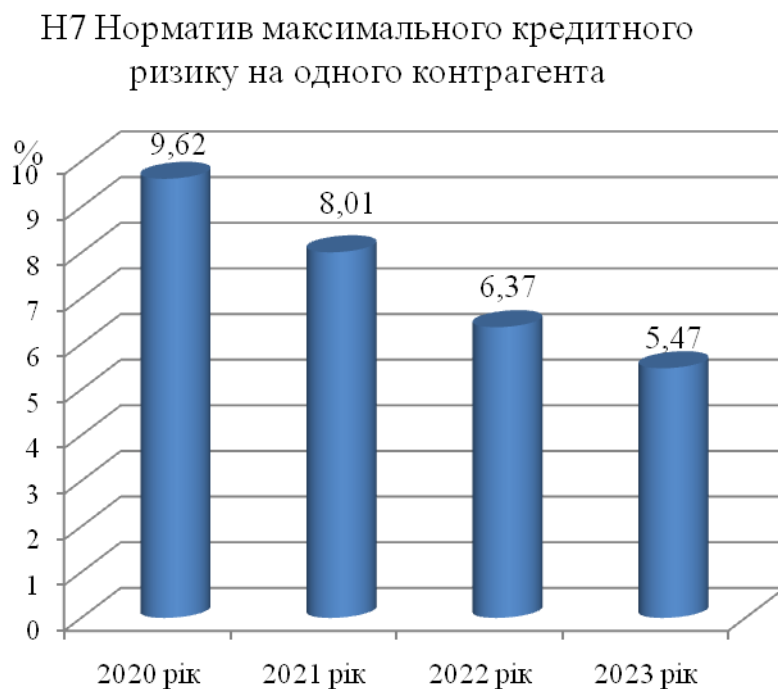

Рисунок 2.4 – Динаміка фактичного значення максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7) АТ КБ «Приватбанк» за 2020-2023 роки, млн. грн.

Норматив великих кредитних ризиків Н8 є одним із пруденційних показників, встановлених НБУ для регулювання банківської діяльності. Він визначає максимально допустимий рівень великих кредитних ризиків, тобто загальну суму кредитів, гарантій та поручительств, наданих одному позичальнику чи групі пов'язаних контрагентів.

Дотримання нормативу Н8 забезпечує надійність банку, запобігає фінансовим кризам та підвищує довіру вкладників і партнерів. Недотримання цього нормативу може призвести до санкцій з боку НБУ та загрози фінансової стабільності банку.

Норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами Н9 дозволяє знижувати ризик надання банком привілейованих кредитів пов'язаним особам.

Розрахункові значення нормативів Н8 та Н9 за останні два роки дорівнюють нулю, оскільки після кризи та послідовної націоналізації АТ КБ «Приватбанк» у 2016 році банк не надає ні великих кредитів, ні кредитів пов'язаним сторонам.

Остання група встановлених нормативів стосується інвестиційної діяльності банківської установи. В табл. 2.5 наведено фактичні значення нормативів інвестування АТ КБ «Приватбанк» за 2020-2023 роки.

Таблиця 2.5 – Оцінка дотримання нормативів інвестування
АТ КБ «Приватбанк» за 2020-2023 роки

Норматив	Назва показника	Нормативне значення	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Н11	Інвестування в цінні папери окремо за кожною установою	Не більше 15%	0,06	0,01	0	0
Н12	Загальна сума інвестування	Не більше 60%	0,07	0,02	0	0

Нормативи інвестування Н11 та Н12 є важливими складовими системи регулювання діяльності банків та фінансових установ, що спрямовані на забезпечення їхньої стабільності та надійності. Ці нормативи допомагають обмежити ризики, пов'язані з інвестиційною діяльністю банків.

Норматив Н11 встановлює граничний обсяг інвестицій банку в цінні папери одного емітента як частку від капіталу банку. Його мета — мінімізувати ризики, пов'язані з вкладеннями у цінні папери окремої установи, щоб уникнути значних фінансових втрат у випадку погіршення фінансового стану цього емітента або несприятливих ринкових змін.

Дані показують, що протягом 2020-2021 років частка капіталу АТ КБ «Приватбанк», вкладена в цінні папери одного емітента, була незначною, а у 2022-2023 роках цей показник знизився до нуля.

Норматив Н12 регулює загальний обсяг інвестицій банку в цінні папери різних емітентів. Його завдання — обмежити сукупний розмір інвестицій для зменшення загальних ризиків, пов'язаних із діяльністю банку на ринку цінних паперів.

Таким чином, дотримання нормативів Н11 і Н12 дозволяє банкам уникати надмірної концентрації інвестицій та підвищувати фінансову стійкість у разі несприятливих змін на ринку.

Дані табл. 2.5 демонструють однакову динаміку значень нормативів Н11 та Н12 для АТ КБ «Приватбанк». Наближені до нуля значення пов'язані з тим, що інвестиційна діяльність під час війни не є пріоритетним напрямком для банку. При цьому значення показників знаходяться в межах норми, що свідчить про відсутність надмірних інвестиційних ризиків.

Таким чином, дотримання нормативів Національного банку України свідчить про те, що АТ КБ «Приватбанк» має достатній рівень капіталізації, ліквідності та може покривати свої зобов'язання. Це означає, що банк є фінансово стійким і може протистояти різним економічним викликам.

При цьому варто врахувати, що нормативи – це лише мінімальні вимоги, дотримання яких не означає, що банк є ідеальним. Можуть бути й інші фактори, які впливають на його фінансовий стан.

Отже, дотримуючись нормативів НБУ, АТ КБ «Приватбанк» демонструє свою відповідальність та прагнення забезпечити стабільність своєї діяльності. Це є важливим критерієм при виборі банку для співпраці.

Дослідимо далі, наскільки ефективно АТ КБ «Приватбанк» використовує наявні ресурси для досягнення мети свого існування – отримання прибутку.

2.3. Аналіз формування фінансових результатів АТ КБ «Приватбанк»

Загальний фінансовий результат банку визначається як різниця між доходами та витратами за певний період. Цей показник відображає фінансові досягнення або труднощі банку за зазначений період. Якщо банк діяв ефективно, результатом буде прибуток. У разі, коли банк не зміг подолати виклики і витрати перевищили доходи, результатом зазвичай є збиток.

Основними складовими, які впливають на розмір фінансового результату банку, є:

- процентні доходи – це доходи, отримані в результаті надання клієнтам кредитів та інших фінансових послуг. Коли позичальник бере кредит у банку, то він має сплатити йому відсотки за користування цими грошима. Ці відсотки і є основним джерелом доходу для банків. Банки також отримують процентні доходи від депозитів, коли розміщують кошти в інших банках або інвестують в цінні папери, отримуючи за це відсотки;

- комісійні доходи – це доходи, основним джерелом формування яких є надання платних послуг. Комісійні доходи не залежать безпосередньо від розміру кредиту або депозиту, а визначаються тарифами на конкретні послуги (комісії за перекази коштів, зняття готівки в банкоматах інших банків, оплату комунальних послуг, комісії за випуск та обслуговування платіжних карток тощо);

- витрати на проценти - це витрати, які виникають в результаті залучення вільних грошових ресурсів, які передбачають сплату процентів за отримані кредити та залучені депозити;

- витрати на адміністрування та операційні витрати - це витрати, які необхідно здійснювати для підтримки діяльності банку (заробітна плата персоналу, оренда приміщень, придбання інформаційних технологій, реклама тощо);

- втрати від кредитів та інвестицій - це втрати, які банк зазнає в результаті неповернення кредитів або знецінення фінансових інвестицій;

- податки та інші обов'язкові платежі, які сплачуються з фінансового результату.

Для аналізу фінансового результату АТ КБ «Приватбанк» наведемо необхідні вихідні дані, які містяться у Звіті про прибутки та збитки банку. Аналіз будемо здійснювати за даними 2020-2023 років.

Таблиця 2.6 – Вихідні дані для аналізу формування чистого прибутку АТ КБ «Приватбанк» за 2020-2023 роки, млн. грн.

Показники	Рік			
	2020	2021	2022	2023
Чистий процентний дохід	21602	29317	39918	59622
Резерв на зменшення корисності	1771	856	15396	4588
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності	19831	28461	24522	55034
Комісійні доходи	27649	35057	32945	41589
Комісійні витрати	8888	11840	12505	17150
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою	3103	3226	14655	10174
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти	-7460	1017	-7760	-1076
Чистий прибуток від операцій з борговими фінансовими інструментами за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	8	32	119	1266
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	16045	-7666	2608	4648
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості	-256	-873	267	185
Витрати на виплати працівникам	8192	8904	10096	10522
Амортизаційні витрати	1791	2183	1970	2175
Інші адміністративні та операційні витрати	16600	2348	10473	10946
Інші доходи	1090	1286	2815	2173
Інші прибутки (збитки)	-243	-198	-455	-404
Прибуток до оподаткування	24296	35067	34672	72766
Витрати на сплату податку / доходи від повернення податку	+6	17	4474	35001
Чистий прибуток	24302	35050	30198	37765

За даними таблиці 2.6 здійснимо горизонтальний аналіз показників, результати якого зведемо в табл. 2.7.

Таблиця 2.7 – Аналіз динаміки показників формування чистого прибутку АТ КБ «Приватбанк» за 2020-2022 роки, млн. грн.

Показники	Абсолютне відхилення			Відносне відхилення, %		
	2021-2020	2022-2021	2023-2022	2021-2020	2022-2021	2023-2022
Чистий процентний дохід	7715	10601	19704	35,7	36,2	49,36
Резерв на зменшення корисності	-915	14540	-10808	-51,7	1698,6	-70,20
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності	8630	-3939	30512	43,5	-13,8	124,43
Комісійні доходи	7408	-2112	8644	26,8	-6,0	26,24
Комісійні витрати	2952	665	4645	33,2	5,6	37,15
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою	123	11429	-4481	4,0	354,3	-30,58
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти	8477	-8777	6684	113,6	-863,0	-86,13
Чистий прибуток від операцій з борговими фінансовими інструментами за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	24	87	1147	300,0	271,9	963,87
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	23711	10274	2040	-147,8	134,0	78,22
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості	-617	1140	-82	-241,0	130,6	-30,71
Витрати на виплати працівникам	712	1192	426	8,7	13,4	4,22
Амортизаційні витрати	392	-213	205	21,9	-9,8	10,41
Інші адміністративні та операційні витрати	-14252	8125	473	-85,9	346,0	4,52
Інші доходи	196	1529	-642	18,0	118,9	-22,81
Інші прибутки (збитки)	45	-257	51	18,5	-129,8	-11,21
Прибуток до оподаткування	10771	-395	38094	44,3	-1,1	109,87
Витрати на сплату податку / доходи від повернення податку	23	4457	30527	383,3	26217,6	682,32
Чистий прибуток	10748	-4852	7567	44,2	-13,8	25,06

Згідно з даними табл. 2.6 та 2.7, АТ КБ «Приватбанк» за досліджуваний період демонструє нестабільну динаміку чистого прибутку. Проте отримання позитивного фінансового результату свідчить про ефективність його діяльності та здатність адаптуватися до мінливих умов ринку. Однак, спостерігаються значні коливання за окремими статтями доходів та витрат.

Величина чистого процентного доходу АТ КБ «Приватбанк» збільшувалася щороку в середньому на 36%, при цьому за останній рік майже вдвічі: на 19704 млн. грн., що становили 49,36% у порівнянні з попереднім 2022 роком. Слід зазначити, що детальний аналіз складу процентних доходів засвідчив, що значне їх зростання відбулося за всіма статтями: і за кредитами і авансами фіз.особам, і за кредитами малим та середнім підприємствам, і за кредитами іншим банкам. Стійке та стрімке зростання чистого процентного доходу свідчить про збільшення обсягів кредитування та ефективне управління процентними ставками.

При цьому чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності зазнавали коливань та у 2022 році різко зменшилися на або 3939 млн. грн. (13,8%). Внаслідок повномасштабного вторгнення у 2022 році відбулося суттєве погіршення економічної ситуації в країні, що призвело до зниження платоспроможності фізичних та юридичних осіб. В результаті значно зросла величина сумнівних кредитів і банк був змушений збільшити відрахування на формування резерву на зменшення корисності майже у 18 разів. Зазначені резерви у 2022 році становили 15396 млн. грн., тоді як у 2021 році складали лише 856 млн. грн. У 2023 році ситуація трохи стабілізувалася і величина сформованих резервів скоротилася на 70% і становила 4588 млн. грн. Слід зазначити, що не дивлячись на серйозні виклики у 2022 році АТ КБ «Приватбанк» вдалося заволодіти 24522 млн. грн. чистих процентних доходів за вирахування сум, які направлено на створення резервів, а у 2023 році вони зросли на 124,43% і досягли свого максимуму за останні чотири роки, становивши 55034 млн. грн.

Комісійні доходи АТ КБ «Приватбанк» за період 2020-2-23 років в цілому зростали, але з деякими коливаннями. У 2021 році вони зросли на 26,8%, у 2022 році знизилися на 6% (через тимчасове скасування банком комісій як заходів з підтримки населення та бізнесу на початку війни), а у 2023 році їх зростання становило 26,24%. Слід зазначити, що комісійні витрати при цьому щороку зростали: відповідно на 33,2%, 5,6% та 37,15%. Тому чистий комісійний дохід знизився у 2022 році через зменшення комісійних доходів та одночасне значне зростання комісійних витрат за розрахунковими операціями. Проте у 2023 році банку вдалося стабілізувати свої дії на ринку комісійних послуг та відповідно збільшити чистий комісійний дохід.

Дані аналізу динаміки чистого прибутку АТ КБ «Приватбанк», отриманого від операцій з іноземною валютою, свідчать за останні два роки він значно зріс порівняно з попередніми. Так, у 2020-2021 роках він змінювався несуттєво та становив відповідно 3103 та 3226 млн. грн., тоді як у 2022 році він стрімко зріс до 14655 млн. грн., а у 2023 році понизився до 10174 млн. грн. Проте девальвація національної валюти та переоцінка іноземної валюти призвела до втрати банком у 2022 році 7760 млн. грн. та у 2023 році 1076 млн. грн. Значні зміни результатів від операцій з іноземною валютою пов'язані зі значними обсягами міжнародної допомоги.

Операції АТ КБ «Приватбанк» з фінансовими інструментами (різними цінними паперами) за останні два роки формували позитивний фінансовий результат, тоді як у 2021 році ця діяльність банку виявилася збитковою.

Витрати АТ КБ «Приватбанк» впродовж 2020-2023 років мали нестабільну динаміку. У 2021 році банку вдалося скоротити деякі статті витрат, такі як адміністративні та операційні витрати. Проте за останні два роки більшість витрат банку значного зроста. Витрати на персонал, амортизацію та інші операційні витрати також демонструють зростання. Це пов'язано з інвестиціями в технології та підвищенням заробітної плати персоналу.

Після того як з суми отриманих доходів було вираховано суми здійснених витрат, в результаті діяльності досліджуваних чотирьох років АТ КБ «Приватбанк» одержував позитивний фінансовий результат у вигляді чистого прибутку. Динаміка чистого прибутку банку наочно представлена на рис. 2.5.

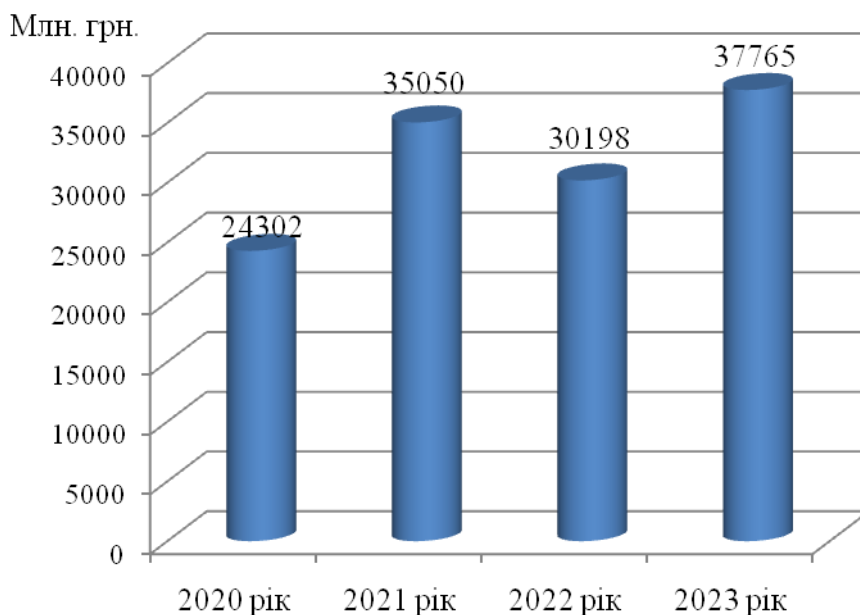

Рисунок 2.5 – Динаміка чистого прибутку АТ КБ «Приватбанк» за 2020-2023 роки, млн. грн.

Слід зазначити, що навіть при зниженні отриманого чистого прибутку АТ КБ «Приватбанк» у 2022 році, банку все одно вдалося зайняти перше місце в рейтингу за розміром чистого прибутку, оскільки він був найбільшим за величиною порівняно з іншими вітчизняними банками.

Таким чином, нами проаналізовано абсолютні показники фінансових результатів АТ КБ «Приватбанк», якими виявився прибуток. Для оцінювання ефективності використання активів та вкладених власних коштів доцільно розрахувати відносні показники фінансових результатів, які дозволять оцінити ступінь результативності діяльності та ефективності управління банком.

Дані для розрахунків візьмемо зі звіту про фінансовий стан та звіту про прибутки та збитки АТ КБ «Приватбанк». Для зручності ці дані та результати розрахунків представимо в табличній формі (див. табл. 2.8).

Таблиця 2.8 – Вихідні дані та результати розрахунку показників рентабельності АТ КБ «Приватбанк» за 2020-2023 роки, млн. грн.

Показники	Рік			
	2020	2021	2022	2023
Вихідні дані				
Чистий прибуток, млн. грн.	24302	35050	30198	37765
Середньорічні активи, млн. грн.	346124	391910	470946	610302
Власний капітал, млн. грн.	52825	66615	57789	84846
Результати розрахунку				
Рентабельність активів (ROA), %	7,02	8,94	6,41	6,19
Рентабельність власного капіталу (ROE), %	46,00	52,62	52,26	44,51

Для наочності зобразимо динаміку показників рентабельності АТ КБ «Приватбанк» графічно на рис. 2.6.

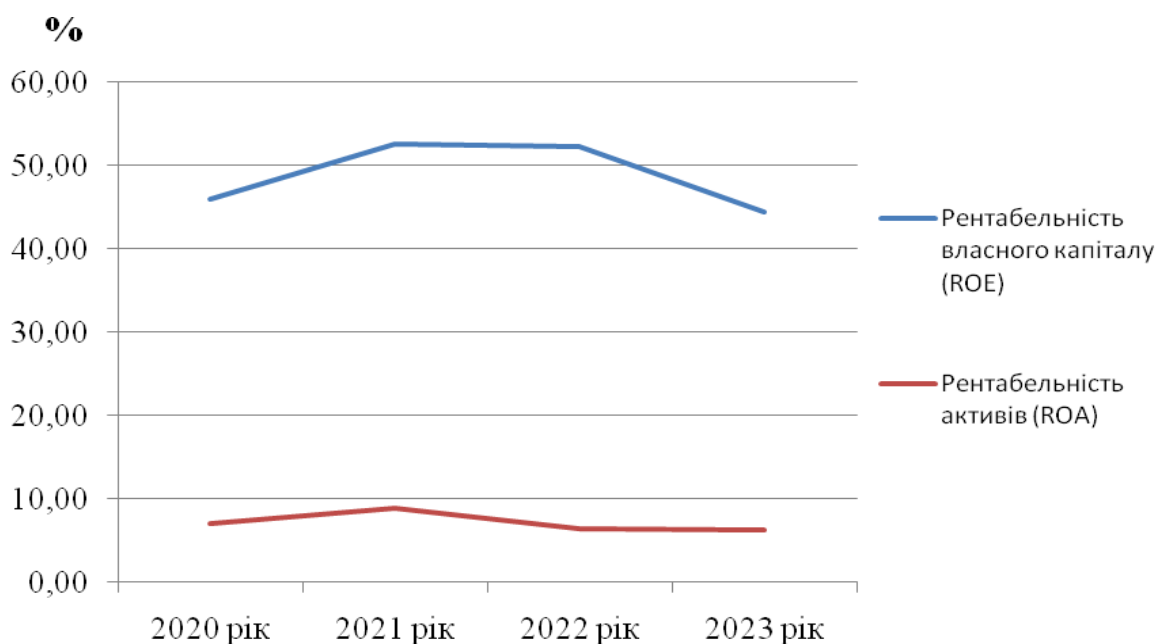

Рисунок 2.6 – Динаміка показників рентабельності АТ КБ «Приватбанк» за 2020-2023 роки, %

З отриманих даних видно, що протягом досліджуваного періоду АТ КБ «Приватбанк» ефективно використовував існуючі ресурси, оскільки значення показників ROA та ROE мали додатні значення. Однак динаміка рентабельності банку характеризується негативною тенденцією змін.

Рентабельність активів АТ КБ «Приватбанк» в середньому за чотири роки трохи перевищує 6%, а власного капіталу знаходиться на рівні 48%. Спадання рівня рентабельності підсвічує вплив сучасних викликів на діяльність банку, пов'язаних із військовими діями. Але в цілому банк демонструє здатність ефективно управляти власною діяльністю та її фінансовими результатами.

Таким чином, АТ КБ «Приватбанк» вдається долати нетрадиційні для банківської діяльності виклики, пов'язані з військовими діями, завдяки ефективним управлінським рішенням щодо реагування на кризову ситуацію. Так, банку вдається формувати додатні підсумкові фінансові результати, однак ефективність використання ресурсів для отримання цих результатів з початку війни знижується, про що говорить негативна динаміка рентабельності. При цьому банк посідає лідируючі позиції завдяки вмінню адаптуватися до мінливих ринкових умов. Проте йому необхідно удосконалювати управлінську діяльність, щоб вчасно реагувати на зміну кон'юнктури ринку та підтримувати свої позиції лідера на ринку банківських послуг України.

3 РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

3.1 Напрямки забезпечення фінансової стабільності та прибутковості національної банківської системи

Безперечно, ефективна та стабільна банківська система є ключовою умовою для стійкого економічного розвитку України. На сьогоднішній день спостерігається недостатня фінансова стійкість і ефективність банківського сектору, що призвело до ліквідації значної кількості неплатоспроможних банків у останні роки.

Покращення банківської системи України, а також визначення факторів, що підвищують її стабільність, сприятиме вдосконаленню як організації банківського сектору, так і окремих комерційних банків.

Основною спрямованістю реформування банківської системи має бути простота та безпека.

Українська банківська система є ключовим сектором фінансового ринку, охоплюючи понад 90% фінансових послуг країни. Вона відіграє важливу роль у накопиченні коштів, необхідних для структурної перебудови економіки. Фінансова криза в Україні підкреслює необхідність реформування банківського сектору, вдосконалення регулювання банківської діяльності згідно з світовими стандартами, підвищення ефективності регуляторних заходів та зміни методів управління ризиками.

Ефективна банківська система є основою економічної діяльності країни, забезпечуючи функціонування грошового ринку та впливаючи на всі економічні та соціальні процеси. Виконуючи функції фінансових посередників та учасників інвестиційних процесів, банки є рушійною силою економічного розвитку, спрямованою на забезпечення економічної інтеграції. Сучасні банки виконують безліч різноманітних операцій та обслуговують

клієнтів, самостійно визначаючи організацію своєї діяльності відповідно до структури, розміру, типу операцій, кількості працівників тощо.

Інтеграція України в європейську систему є головним пріоритетом і метою розвитку країни. Увага зосереджена на зміні банківської системи для глобальної співпраці, що включає інновації, які сприяють підвищенню її ефективності. Очікується створення ефективних фінансових ринків з безпечними банківськими установами, здатними раціонально управляти фінансовими ресурсами.

Починаючи з 2022 року через війну стабільність деяких банків була порушена, а окремі елементи банківської системи України взагалі припинили функціонування. Ця ситуація негативно впливає на населення і підриває їхню довіру до банків.

Шляхи ефективного функціонування національної банківської системи представлено на рис. 3.1.

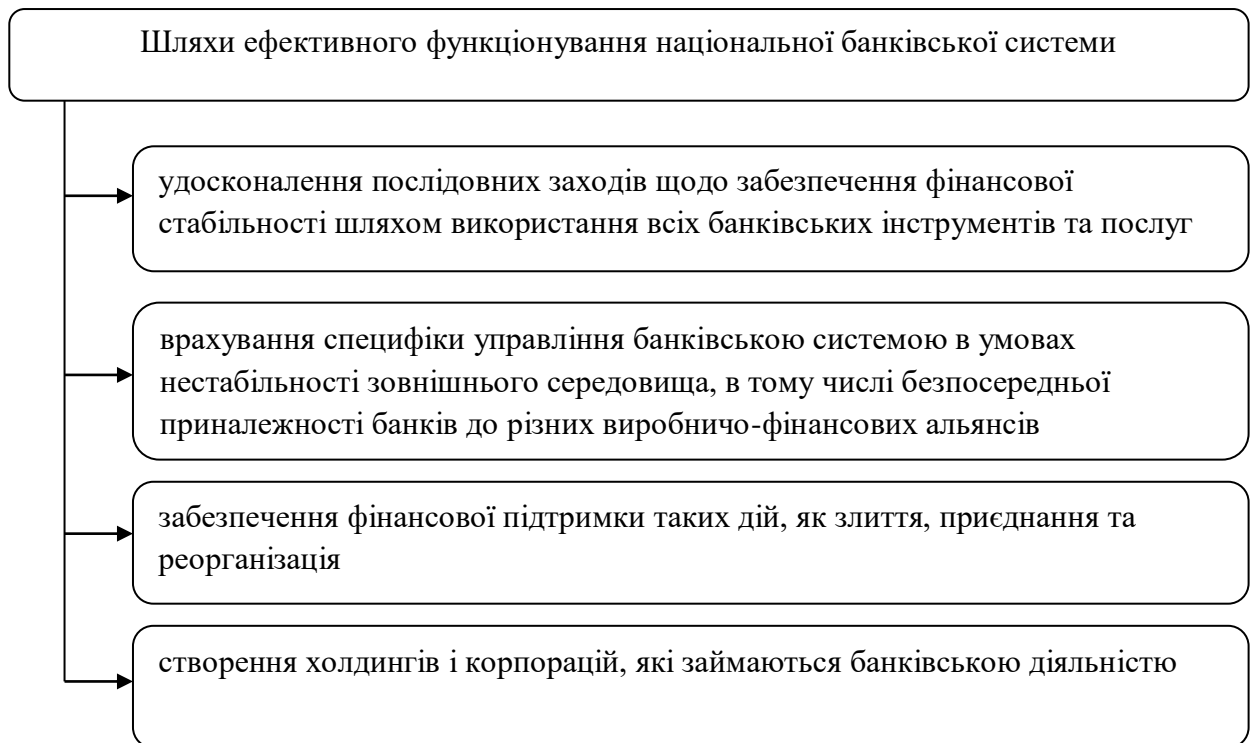

Рисунок 3.1 – Шляхи ефективного функціонування національної банківської системи

Визначено, що для подолання кризових явищ та підтримання фінансового стану банківських установ необхідно здійснити комплекс заходів за певними напрямками, що представлено в табл. 3.1.:

Таблиця 3.1 – Напрями удосконалення банківської системи України [7]

№	Сутність напрямку
1	Удосконалити всі методи функціонування банківської системи України з урахуванням унікальності розвитку перехідного періоду. Ринковий механізм став однією зі складових системи успішного економічного розвитку і відіграє найважливішу роль у постійному та ефективному розвитку банківської системи
2	<p>Банківська система України має бути трансформована у велику ефективну, динамічну, розвинену та відкриту систему. Така система повинна робити наступне:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відзначатися наявністю багаторівневої ієрархічної структури; - мати значну кількість елементів цієї структури; - мати велику кількість різноманітних функцій, які повинні виконувати дані елементи зазначеної структури; - проявлятися динамічністю елементів у всіх підсистемах ієрархічної структури; - мати взаємозв'язки; - своєчасно реагувати поведінкою системи на вплив зовнішнього середовища; - встановлювати та визначити конкретні процедури прийняття економічних рішень
3	<p>Національна банківська система має стати системою перехідного типу. До особливостей даного напрямку можна віднести наступне.</p> <ul style="list-style-type: none"> - недотримання фінансової збалансованості; - значення банківського капіталу як основи фінансової стійкості всієї банківської системи; - незвичайний рівень взаємозалежності елементів і компонентів системи; - неповна структура організації та функцій, що призводить до неефективного виконання функцій; - розвиток, зумовлений невідтворювальним дефіцитом природних сил, що характеризується низькими капітальними та трудовими витратами; - стрімкий розвиток банківських установ порівняно з динамічним розвитком підприємств реального сектору економіки.
4	<p>Підвищити рівень капіталізації комерційних банків шляхом активізації злиття та укрупнення малих банківських установ. Реалізація цього напрямку дасть наступні результати.</p> <ul style="list-style-type: none"> - зростання капіталу; - порятунок від банкрутства соціально важливих банків; - підвищення ефективності за рахунок зниження витрат.

№	Сутність напрямку
5	<p>Політика Національного банку України повинна мати суттєвий вплив на ефективність розвитку банківської системи країни.</p> <p>Для вдосконалення грошово-кредитної політики в нашій країні необхідно зробити наступне.</p> <ul style="list-style-type: none"> - постійна стабільність фінансового ринку; - прогнозувати ризик будь-якої економічної ситуації для більшості суб'єктів економічної системи; <p>У разі недостатньої ліквідності на фінансовому ринку або необхідності зміцнення стабільності процентних ставок Національний банк має використовувати механізм рефінансування проблемних банків</p>
6	<p>Національна банківська система має визначатись через виконання своїх функцій і цілей, оскільки це сприяє підвищенню її загальної ефективності функціонування.</p> <p>Для реалізації цього напрямку необхідно врахувати вдосконалення системи управління банківською діяльністю, вдосконалення кожної банківської установи окремо; запобігання та виявлення негативних наслідків у роботі банківської системи та своєчасне їх усунення</p>
7	<p>Банківська діяльність постійно залежить від політики країни. Головним домінантом цих відносин повинні бути ринкові правила, нейтралітет і конкурентна політика. Одним із вірних шляхів підвищення якості державного регулювання має стати розробка стратегії розвитку банківської системи України в цілому. Ця стратегія має відображати найважливіші важелі безперервного та ефективного розвитку банківської системи та шляхи адаптації до внутрішнього та зовнішнього середовища.</p>

Якщо аналізувати результативність банківської системи, то слід зазначити, що на отримання прибутку банками в Україні за останні три роки суттєво впливало безліч факторів, як внутрішніх, так і зовнішніх (рис. 3.2).

Розглянемо вплив зовнішніх факторів. Повномасштабна війна в Україні стала основним фактором, який вплинув на економіку країни та банківську систему зокрема. Вона призвела до значних руйнувань, міграції населення, зменшення економічної активності, що, в свою чергу, позначилося на прибутковості банків. Світова економічна криза, викликана пандемією COVID-19, а потім додатково поглиблена війною в Україні, також вплинула на українську банківську систему. Зміни світових цін на енергоносії, інфляція, зміни валютних курсів – все це створювало додаткові ризики для банків. Значна міжнародна фінансова допомога від міжнародних партнерів

допомогла стабілізувати банківську систему та забезпечити її ліквідність. Це дозволило банкам продовжувати свою діяльність і відновлювати кредитування економіки.

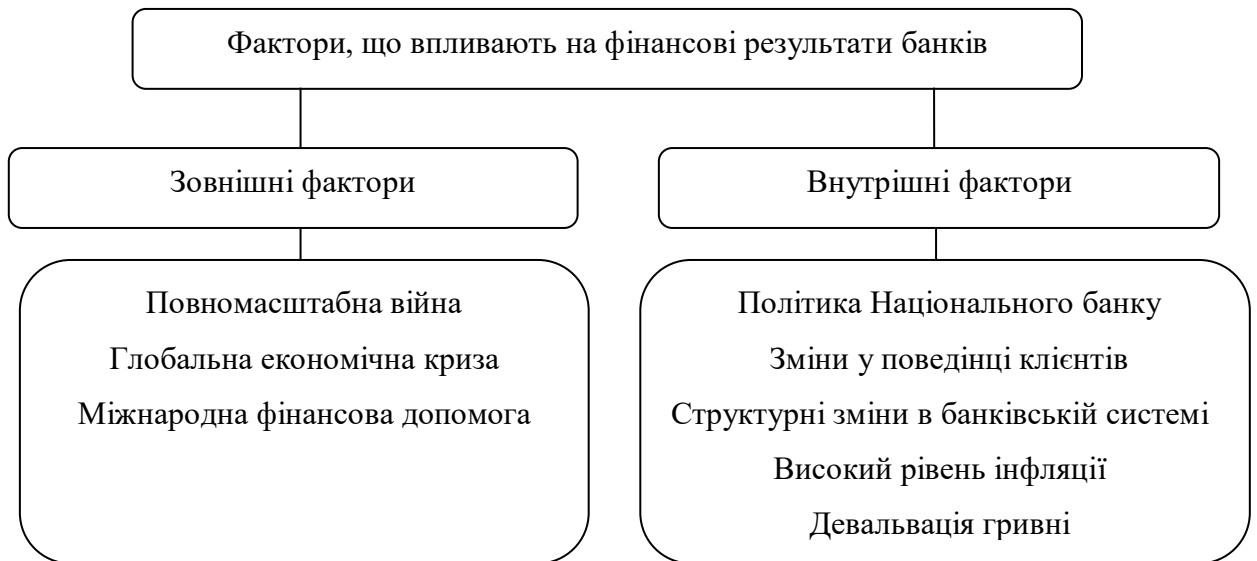

Рисунок 3.2 – Фактори впливу на формування фінансових результатів українських банків в сучасних умовах

Внутрішні фактори по-різному впливали на фінансові результати банківської системи. Дії Національного банку України, спрямовані на стабілізацію фінансової системи та підтримку економіки, мали значний вплив на прибутковість банків. Зокрема, це стосується регулювання процентних ставок, облікової політики та нагляду за банківською системою. Слід підкреслити, що війна призвела до зміни поведінки клієнтів шлях, а саме зросли попит на готівку, перекази коштів за кордон, а також обережність щодо довгострокових кредитів. В банківській системі відбулися структурні зміни у вигляді консолідації банківського сектору, яку прискорила війна, що призвело до зменшення кількості банків і посилення позицій найбільших гравців. Висока інфляція в Україні призвела до зростання вартості операційних витрат банків, що негативно вплинуло на їхню прибутковість. Знецінення національної валюти призвело до збільшення валютних ризиків для банків, що також вплинуло на їхні фінансові результати.

Слід зазначити, що багатьом банкам вдалося достатньо швидко оговтатися від неочікуваних змін та адаптуватися до нових специфічних умов функціонування.

Ефективним рішенням став перехід на дистанційне обслуговування. Ще починаючи з часів пандемії більшість банків активно розвивали свої онлайн-сервіси, що дозволило клієнтам користуватися банківськими послугами дистанційно з різних куточків України та світу.

З початком війни посилилися соціальні стандарти банківських установ шляхом надання необхідної підтримки клієнтів. Українські банки запровадили програми реструктуризації кредитів для клієнтів, які постраждали від війни.

Для збереження прибутковості банки проводили оптимізацію своїх витрат, скорочували штат співробітників та закривали неефективні відділення.

Таким чином, функціонування банківських установ та підтримання ними прибутковості за останні три роки було складним завданням через ряд викликів, пов'язаних з війною та глобальною економічною ситуацією. Однак, завдяки адаптації до нових умов та підтримці з боку держави та міжнародних партнерів, банківська система України змогла зберегти свою стабільність і продовжити надавати фінансові послуги населенню та бізнесу.

АТ КБ «Приватбанк» вдалося зберегти свої лідерські позиції та залишитися одним з надійніших банківських установ країни. Однак йому необхідно й надалі вчасно реагувати на всі зміни, щоб приймати ефективні управлінські рішення для забезпечення свого лідерства. Розробимо пропозиції щодо збільшення фінансових результатів для АТ КБ «Приватбанк».

3.2 Пропозиції щодо збільшення фінансових результатів АТ КБ «Приватбанк» з урахуванням сучасних викликів

АТ КБ «Приватбанк» має широке представництво в Україні та стикається з економічними загрозами, що можуть вплинути на довгострокову стабільність країни. Одним із найнеочікуваніших і найсерйозніших викликів за всю історію банку стала війна, що почалася у лютому 2022 року.

Військові дії спричинили значні руйнування цивільної інфраструктури, офісних і житлових будівель, а також призвели до зупинки роботи підприємств та компаній у зонах активних бойових дій і прилеглих районах. У деяких випадках це негативно вплинуло й на інші регіони України через порушення ланцюгів постачання, блокування транспортних шляхів та зниження попиту.

Українська економіка почала поступово відновлюватися після першого півріччя 2022 року, коли розпочалася широкомасштабна російська агресія. Однак подальші терористичні атаки та бойові дії спричинили втрати людського капіталу та руйнування інфраструктури, особливо енергетичної. Через це процес відновлення залишається складним, оскільки існують значні ризики та невизначеність. Це створює додаткові труднощі для фінансового сектора загалом і для АТ КБ «Приватбанк» зокрема. Водночас істотна міжнародна фінансова підтримка допомагає зберігати макрофінансову стабільність.

Однією з особливостей поточного функціонування є пошкодження енергетичної інфраструктури, що призводить до регулярних відключень електропостачання. З метою подолання цих викликів за ініціативи НБУ системно важливі банки створили спільну мережу під назвою *POWER BANKING*. Завдяки цьому понад тисячу банківських відділень оснащені обладнанням, яке забезпечує їх роботу навіть під час блекаутів. Водночас не всі банківські послуги є доступними в таких умовах. Визначено пріоритетний

перелік послуг, що включає: консультації, зняття готівки, здійснення платежів і грошових переказів, а також обмін валют.

Враховуючи сучасні економічні умови та виклики, пропонуємо АТ КБ «Приватбанк» зосередитися на таких напрямках потенційно можливого збільшення фінансових результатів.

Таблиця 3.2 – Пропозиції щодо збільшення фінансових результатів
АТ КБ «Приватбанк»

Назва пропозиції	Зміст пропозиції
Розширення цифрових послуг	
Поглиблення цифрових каналів	Активний розвиток мобільного банкінгу, інтернет-банкінгу та інших цифрових інструментів для залучення нових клієнтів та підвищення лояльності існуючих
Персоналізація послуг	Використання даних про клієнтів для розробки індивідуальних пропозицій та продуктів
Розвиток малого та середнього бізнесу	
Спрощення процедур кредитування	Розробка спеціальних кредитних програм для МСБ з мінімальним пакетом документів та швидким прийняттям рішень
Надання комплексних банківських послуг	Пропонування МСБ не тільки кредити, а й комплексні рішення, що включають розрахунково-касове обслуговування, торгове фінансування, валютні операції тощо
Партнерство з державними програмами	Активна участь у державних програмах підтримки МСБ для залучення нових клієнтів
Посилення роздрібного бізнесу	
Розробка нових кредитних продуктів	Розробка кредитних продуктів, які відповідають потребам різних сегментів клієнтів
Програми лояльності	Створення ефективних програм лояльності для заохочення клієнтів до активного використання банківських продуктів
Оптимізація витрат	
Автоматизація процесів	Впровадження нових технологій для автоматизації рутинних операцій та зменшення кількості персоналу
Оптимізація мережі відділень	Закриття неефективних відділень та перехід на більш сучасний формат обслуговування клієнтів
Інвестиції в інновації	
Впровадження нових технологій	Інвестиції в нові технології, такі як блокчейн, штучний інтелект та великі дані, для створення нових продуктів та підвищення ефективності роботи банку
Співпраця зі стартапами	Співпраця зі стартапами для пошуку нових ідей та технологій

Назва пропозиції	Зміст пропозиції
Розширення географії діяльності	
Співпраця з міжнародними фінансовими інституціями	Залучення фінансування від міжнародних фінансових інституцій для реалізації нових проектів
Підвищення ефективності управління ризиками	
Посилення системи внутрішнього контролю	Вдосконалення системи внутрішнього контролю для зниження кредитних та операційних ризиків
Управління валютними ризиками	Розробка ефективних інструментів управління валютними ризиками в умовах значних коливань валютних курсів
Підвищення рівня обслуговування клієнтів	
Удосконалення служби підтримки клієнтів	Забезпечення швидкого та ефективного вирішення проблем клієнтів
Навчання персоналу	Регулярне навчання персоналу для підвищення його кваліфікації та знань про банківські продукти

Реалізація цих напрямків дозволить ПриватБанку не тільки збільшити прибуток, але й зміцнити свої позиції на ринку, підвищити конкурентоспроможність та забезпечити стійкий розвиток в довгостроковій перспективі.

Для розробки більш детальних пропозицій доцільно, на нашу думку, використати SWOT-аналіз. Це потужний інструмент стратегічного планування, який допомагає оцінити внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на досягнення цілей. Аббревіатура SWOT розшифровується так:

Таблиця 3.3 – Розшифровка аббревіатури SWOT

Літери	Розшифровка (англ.)	Значення	Зміст
S	Strengths	Сильні сторони	внутрішні фактори, які надають компанії перевагу над конкурентами
W	Weaknesses	Слабкі сторони	внутрішні фактори, які обмежують діяльність компанії
O	Opportunities	Можливості	зовнішні фактори, які компанія може використати для свого розвитку
T	Threats	Загрози	зовнішні фактори, які можуть негативно вплинути на діяльність компанії

SWOT-аналіз дозволяє визначити, де банк знаходиться зараз і які у нього є ресурси. З його допомогою можна визначити подальші напрями розвитку та методи досягнення поставлених цілей. SWOT-аналіз уможливорює завчасне виявлення потенційних загроз з метою вчасної розробки заходів та управлінських рішень щодо уникнення або мінімізації небажаних ситуацій.

З метою оцінки діяльності АТ КБ «Приватбанк» було здійснено SWOT-аналіз. На основі отриманих даних була сформована SWOT-матриця, яка відображає сильні та слабкі сторони банку, які зведено в табл. 3.4.

Таблиця 3.4 – SWOT-аналіз діяльності АТ КБ «Приватбанк»
в сучасних умовах

Стратегічна категорія	Сильні сторони	Слабкі сторони
Внутрішні фактори	Масштабна клієнтська база	Високий рівень кредитних ризиків
	Розгалужена мережа відділень	Недостатня диверсифікація доходів
	Застосування сучасних технологій	Необхідність в інвестиціях
Зовнішні фактори	Довіра клієнтів	Нестабільність економіки
	Економічне зростання України	Війна в Україні

З табл. 3.4 видно, що будучи безумовним лідером у сфері обслуговування кредитних договорів, АТ КБ «Приватбанк», тим не менш, не застрахований від ризиків, пов'язаних зі змінами макроекономічних умов. Зокрема, банк досить чутливий до коливань платоспроможності населення та бізнесу, що безпосередньо впливає на рівень кредитного портфеля

Війна та економічна нестабільність, спричинена нею, значно впливають на діяльність банку. На жаль, АТ КБ «Приватбанк» не може змінити ці обставини, але зобов'язаний враховувати їх у плануванні своєї

подальшої роботи. Тому під час стратегічного планування банк зосереджується на вдосконаленні системи управління ризиками, розвитку цифрових послуг та розширенні присутності на міжнародних ринках. Цей комплексний підхід дозволяє банку залишатися серед лідерів галузі.

Ми дійшли висновку, що для підтримки стабільної фінансової позиції АТ КБ «Приватбанк» у майбутньому необхідно продовжувати впровадження сучасних програмних рішень.

Сучасне програмне забезпечення сприяє автоматизації процесів планування, контролю та аналізу фінансового стану банку. Його впровадження дозволяє ефективніше керувати фінансовими ресурсами, мінімізувати ризики та підвищити фінансові результати роботи банку.

Для збереження лідерських позицій та забезпечення стабільної роботи в складних умовах, пропонуємо АТ КБ «Приватбанк» розглянути різні напрямки впровадження сучасних програмних рішень.

По-перше, пропонуємо посилити цифрову трансформацію шляхом розширення можливостей мобільного банкінгу (додавання нових функцій, таких як інвестиції, страхування, управління фінансами, соціальні платежі), впровадження інтелектуальних помічників (використання чат-ботів та голосових асистентів для швидкого вирішення клієнтських запитів та надання персоналізованих рекомендацій), розробки інноваційних продуктів (створення нових цифрових продуктів, наприклад, криптовалютних гаманців, NFT-маркетплейсів або сервісів для роботи з DeFi), покращення безпеки через застосування сучасних технологій захисту даних, таких як біометрична аутентифікація, блокування шахрайських транзакцій в режимі реального часу.

По-друге, радимо оптимізувати операційну діяльність АТ КБ «Приватбанк», що можливо за рахунок таких методів:

– впровадження систем управління відносинами з клієнтами (CRM) для більш ефективного управління взаємодією з клієнтами, аналізу їхніх потреб та підвищення рівня лояльності;

– автоматизації процесів шляхом використання робототехнізації процесів (RPA) для автоматизації рутинних операцій, зменшення кількості помилок та підвищення ефективності діяльності банку;

– аналітики великих даних. Застосування аналітичних інструментів для виявлення нових трендів, прогнозування поведінки клієнтів та оптимізації маркетингових кампаній;

– удосконалення систем внутрішнього контролю, що дозволить забезпечити прозорість та ефективність внутрішніх процесів, зниження ризиків шахрайства та відмивання коштів.

По-третє, вважаємо, що перспективним напрямом в діяльності АТ КБ «Приватбанк» є використання хмарних технологій. Перехід на хмарні рішення відкриє можливості для підвищення масштабованості, гнучкості та зниження витрат на ІТ-інфраструктуру. Використання хмарних сервісів робить більш надійним зберігання та обробку великих обсягів даних та забезпечує безперебійну роботу систем.

По-четверте, пропонуємо АТ КБ «Приватбанк» посилити інтеграцію з фінансовими екосистемами. Співпраця з фінтех-компаніями буде корисною для розробки нових продуктів та сервісів, а також для розширення доступу до фінансових послуг. Інтеграція з платіжними системами забезпечить здійснення швидких та безпечних платежів. Впровадження відкритих банківських АРІ розширить можливості для інших компаній інтегрувати свої сервіси з платформою банку.

По-п'яте, особливу увагу АТ КБ «Приватбанк» в сучасному цифровому світі необхідно приділити підвищенню кібербезпеки. Регулярний моніторинг загроз дозволяє вчасно виявляти та нейтралізовувати кіберзагрози. Також необхідно на регулярній основі проводити тренінги для персоналу з метою підвищення обізнаності співробітників про кібербезпеку. Також необхідно подбати про надійний захист, забезпечення конфіденційності та цілісності персональних даних клієнтів.

Сьогодні існує безліч програмних рішень для банківських установ. Варто зауважити, що вони постійно розширюються та удосконалюються у відповідності до умов господарювання та розвитку ІТ-технологій. Пропонуємо АТ КБ «Приватбанк» розглянути можливості застосування таких програмних рішень:

- Платформи для управління даними: Snowflake, Databricks.
- Інструменти для машинного навчання: TensorFlow, PyTorch.
- Хмарні платформи: AWS, Azure, Google Cloud.
- Системи кібербезпеки: Fortinet, Palo Alto Networks.
- CRM-системи: Salesforce, HubSpot.

Важливо зазначити, що вибір конкретних програмних рішень повинен базуватися на детальному аналізі потреб банку, його стратегічних цілей та бюджетних обмежень. Впровадження таких програмних продуктів потребує безумовно великих інвестицій, проте доцільність вкладення в них коштів проявиться в можливостях підтримки лідируючих позицій та скорочення операційних витрат, що дозволить АТ КБ «Приватбанк» збільшити отримувані в майбутньому прибутки.

ВИСНОВКИ

Виконавши кваліфікаційну роботу можна зробити певні висновки.

1. Опрацювання нормативної та наукової літератури дозволило визначити, що фінансовий результат комерційного банку є комплексним показником, який транлює фінансову ефективність банківської установи, а також її здатність генерувати прибуток за різними видами діяльності. Фінансовий результат банку може приймати додатних та від'ємних значень. В першому випадку він представлений прибутком, а в другому - збитком.

2. Встановлено, що аналіз фінансових результатів є невід'ємною частиною управління банком. Аналіз фінансових результатів банку – це детальне дослідження його фінансової діяльності з метою оцінки ефективності, виявлення сильних і слабких сторін, а також розробки стратегій для покращення майбутніх результатів.

Методика аналізу передбачає горизонтальний та вертикальний аналіз основних показників фінансових результатів банку, таких як прибуток (або збиток) та рентабельність.

Визначено, що регулятор (НБУ) зобов'язує банківські установи відображати процес формування фінансових результатів шляхом оприлюднення звіту про прибутки та збитки.

3. Виявлено, що управління фінансовими результатами банку спрямовано на забезпечення прибуткової діяльності комерційного банку. Слід зазначити, що його доцільно розглядати з двох позицій: як систему (системний підхід) та як процес (процесний підхід). Як система воно містить обов'язкові елементи, такі як мета, завдання, функції, принципи управління. Як процес управління містить послідовність етапів, починаючи з планування фінансових результатів, завершуючи їх аналізом та контролем.

4. В роботі досліджено діяльність АТ КБ «Приватбанк», найбільшого комерційного банку України з широкою мережею відділень та банкоматів. Він пропонує повний спектр банківських послуг для фізичних та юридичних

осіб, від розрахунково-касового обслуговування до інвестиційних продуктів. Незважаючи на лідерські позиції, АТ КБ «Приватбанк», як і будь-який інший банк, стикається з певними викликами, пов'язаними з економічною ситуацією в країні, конкуренцією та технологічними змінами.

5. Оцінка фінансового стану АТ КБ «Приватбанк» за нормативними показниками за період 2020-2023 років продемонструвала його високу ліквідність та платоспроможність. Однак, глобальна фінансова криза, спричинена військовими діями в Україні, призвела до погіршення більшості фінансових показників у 2022 році. Завдяки своєчасно розробленим антикризовим заходами банку вдалося зберегти фінансову стійкість.

6. В результаті аналізу даних щодо формування фінансових результатів АТ КБ «Приватбанк» виявлено, що впродовж всього аналізованого періоду 2020-2023 років в результаті діяльності банк отримувал прибуток. Однак його динаміка була нестабільною. Прибуток 2022 року був майже на 14% менший, ніж у попередньому році. На зниження суми прибутку вплинуло зменшення і процентних, і комісійних доходів. Чисті процентні доходи зменшилися за рахунок значного зростання сумнівної заборгованості та необхідності створити значні резерви. В свою чергу, комісійні доходи зазнали скорочення через свідоме скасування банком низки комісій для підтримки населення, волонтерів та ЗСУ. У 2023 році сума чистого прибутку АТ КБ «Приватбанк» зросла на 25% і становила 37765 млн. грн., забезпечивши банку перше місце рейтингу за розміром отриманого прибутку.

Показники рентабельності активів та власного капіталу свідчать про в цілому ефективну роботу банківської установи. Проте за роки війни значення ROA та ROE дещо знизилися.

7. Проаналізовано ключові рекомендації щодо збереження фінансової стабільності банківської системи в сучасних умовах. Підтримка комерційних банків з боку Національного банку як кредитора останньої інстанції дозволила більшості з них, включно з АТ КБ «Приватбанк», зберегти фінансову стійкість та отримати прибуток.

8. З метою підтримання іміджу лідера в банківській системі та збільшення прибутку АТ КБ «Приватбанк» запропоновано продовжити впровадження програмних рішень, які на сьогодні, коли країна перетворюється в цифрову, є досить перспективними. Впровадження сучасних програмних продуктів дозволить АТ КБ «Приватбанк» автоматизувати ще більше операційних продуктів, запровадити персональний підхід до обслуговування клієнтів. В перспективі це сприятиме збільшенню клієнтської бази, зменшенню операційних витрат, що в підсумку дозволить збільшити фінансові результати діяльності досліджуваного банку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адаменко М.В., Гобова О.О. Удосконалення управління фінансовими результатами комерційного банку із застосуванням системно-процесного підходу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2014. № 12. С. 77-81. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2014_12_18
2. Бондаренко П.В., Бондаренко В.Г., Захаренко О.О. Особливості управління та формування фінансового результату банку. *Підприємництво та інновації*. 2020. Вип. 12. С. 174-179. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pidinnov_2020_12_32
3. Васюренко О.В., Волохата К.О. Економічний аналіз діяльності комерційних банків. Київ, 2016. 463 с.
4. Гаряга Л.О. Удосконалення управління фінансовим результатом банку. *Modern economics*. 2017. № 4. С. 23-34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/modecon_2017_4_5
5. Герасимович А.М. Аналіз банківської діяльності: підручник. К.: КНЕУ, 2010. 599 с.
6. Гладчук О.М., Ткачук І.Я., Харабара В.М. Банківські операції: в схемах, таблицях, коментарях : навч. посібник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 208 с.
7. Данік Н., Татко А. Удосконалення механізму забезпечення фінансової стабільності банківської системи України. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. Vol. 1. No. 5. 2022. pp. 1-9. doi: 10.46299/j.isjmef.20220105.01.
8. Демчук Н.І., Довгаль О.В., Владика Ю.П. Банківські операції: навч. посіб. Дніпро: Пороги, 2017. 461 с.
9. Житар М.О. Методичні аспекти удосконалення механізму управління прибутком банку. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*. 2017. № 2. С. 167–179.

10. Житар М.О., Ананьєва Ю.. Особливості управління фінансовими результатами діяльності банківських установ. *Економічний вісник університету*. 2019. Вип. 40. С. 134-140. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2019_40_19

11. Зайцева Л. О. Банківська система України: стан, проблеми розвитку. *Бізнес Інформ: економіка, фінанси, грошовий обіг і кредит*. 2018. №1. С. 280-285.

12. Зінченко О. А., Кашубіна Ю. Б., Некряч Ю. О. Удосконалення підходів до визначення складу фінансових результатів комерційного банку та методики їх аналізу. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. 2013. Вип. 1(1). С. 280-283.

13. Іванова В.О., Кантур С.Ф. Економічна сутність прибутку комерційного банку та джерела його формування. *Економічний вісник*. 2016. № 253. С. 57-60.

14. Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків: постанова Правління Національного банку України від 24.10.2011 р. № 373 зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11#Text>.

15. Квасницька Р.С., Сущук Г.С. Суть та особливості управління прибутком банку. *Культура народів Причорномор'я*. 2011. № 205. С. 34–37. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/52177>

16. Кремень О.І., Сорокіна В.О. Теоретичні засади механізму управління фінансовими результатами банку. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія : Економічні науки*. 2020. № 12(2). С. 119-124. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2020_12\(2\)_18](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2020_12(2)_18)

17. Криклій О.А., Маслак Н.Г. Управління прибутком банку: монографія. Суми: ДВНЗ "УАБС НБУ", 2008. 136 с.

18. Кушнар'ова А. А. Сутність та значимість фінансових результатів діяльності комерційного банку. *Modern economics*. 2017. № 6. С. 113-120. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/modecon_2017_6_15.

19. Литвинюк О. В. Декомпозиційний аналіз фінансових результатів банку в контексті концепції контролінгу. *Наука й економіка*. 2016. Вип. 2. С. 7-11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nie_2016_2_3

20. Матвійчук Н., Теслюк С. Основні тенденції розвитку банківських інновацій в Україні. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2021. №1, 25 (березень 2021), С. 79–87. DOI: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2021-01-79-87>.

21. Мироненко М. Ю. Банки та банківська діяльність: підручник. Київ: ТОВ «Меркьюрі-Поділля». 2017. 416 с.

22. Офіційний сайт Асоціації українських банків. URL: <http://www.aub.com.ua>.

23. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>

24. Офіційний сайт АТ КБ «Приватбанк». URL: <https://privatbank.ua/>

25. Примостка Л.О. Фінансовий менеджмент у банку. Київ, 2017. 280 с.

26. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 20 вересня 2001р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>

27. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків України : Постанова Правління НБУ 28.08.2001 № 368. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text>

28. Про Національний банк України: Закон України від 20 травня 1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14/page#Text>

29. Самборська-Музичко Ю.А., Тютюкіна О.С. Аналіз фінансової звітності банку: проблемні аспекти. *Фінанси, облік і аудит* : зб. наук. пр. Київ : КНЕУ, 2017. Вип. 1. С. 239–250.

30. Рибалко А.С. Сучасні підходи до аналізу фінансових результатів діяльності банківської установи. *Економіка та суспільство*. 2020. Вип.21. С. 114-122. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/20_ukr/85.pdf

31. Ушакова О. А. Банківські операції : навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2021. 226 с.

32. Фатюха В. В., Яришко О. В., Кирилова Л. І., Ткаченко Є. Ю. Аналіз фінансових результатів банківського сектору України. *Ефективна економіка*. 2018. №3.

33. Халатур С.М., Грабчук О.М., Карамушка О.М., Бондар Т.О. Розвиток оподаткування фінансових результатів комерційних банків України. *Агросвіт*. 2023. № 3-4. С. 18-23

34. Череп А. В., Рурка Г.І. Методичні підходи до аналізу прибутку комерційного банку на прикладі ПАТ «Індустріалбанк». *Фінансово-кредитна діяльність: зб. наук. праць*. Х., 2015. № 1. С. 39- 46.

Кафедра фінансів суб'єктів господарювання та інноваційного розвитку

ВІДГУК

на кваліфікаційну (магістерську) роботу
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Здобувача Бойка Кирило Сергійовича
Тема кваліфікаційної роботи: Фінансові результати комерційного банку та управління ними

Обсяг роботи: 41 с., 16 табл., 17 рис., 8 додатків.

1. Актуальність теми: Позитивний фінансовий результат є основою ефективного формування власних ресурсів та розвитку комерційного банку, тому потребує ефективного управління

2. Відповідність змісту роботи вибраній темі та ступінь її розкриття: зміст роботи розкриває сутність вибраної теми

3. Характеристика рівня теоретичної підготовки, вмінь і навичок

здобувача: здобувач має достатньо добрий рівень теоретичної підготовки

4. Оцінка самостійності виконання випускної роботи:

магістерська робота виконана здобувачем самостійно

5. Дисциплінованість здобувача в роботі, відвідування ним запланованих консультацій та виконання рекомендацій

керівника: здобувач достатньо дисциплінований, виконував більшість рекомендацій керівника

6. Позитивні сторони роботи, її практичне значення, наявність елементів

новизни: в роботі здійснено ґрунтовний аналіз теорії щодо формування фінансових результатів, всебічний аналіз фінансових результатів АТ Кб "Приватбанк", надано пропозиції щодо

7. Недоліки і зауваження по роботі: бажано було б більше ^{цього зауваження} обґрунтувати розроблені пропозиції; є зауваження щодо оформлення окремих рисунків (1.6)

8. Загальні висновки по роботі:

В цілому робота відповідає вимогам, є завершеною, дає підстави і рекомендується до захисту

Рекомендована оцінка роботи: « добре » С/75

Науковий керівник Кашук доц. Кашукіна Н.В. " 2024 р.

підпис

посада, прізвище, ініціали

Криворізький національний університет

Кафедра фінансів суб'єктів господарювання та інноваційного розвитку

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну (магістерську) роботу
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

- Здобувача Бойко Кірило Сергійович
- Тема кваліфікаційної (випускної) роботи: Фінансові результати комерційного банку та управлінський механізм
- Обсяг роботи с., табл., рис., додатків.
1. Актуальність теми: Фінансові результати залежать від багатьох факторів, та впливають на рейтинг банку
2. Відповідність змісту роботи вибраній темі та ступінь її розкриття: Змістом роботи відображено обрану тему та повністю її розкриває
3. Позитивні сторони роботи, її практичне значення, наявність елементів новизни: В роботі досліджено теоретичні основи управління фінансовими результатами (рис. 1.9 - має конструктивний вплив)
4. Недоліки і зауваження по роботі: багато дослідного процесу не сформувавши так і результату прибутку, Наверши рекомендації мають теоретичний характер
5. Загальні висновки по роботі : Роботу рекомендується до захисту
- Рекомендована оцінка роботи: « добре » с/75
- Рецензент З.В. Зоранко " " 2024 р.
підпис посада, прізвище, ініціали

Криворізький національний університет
(по всьому світу вивчають нас і навічною застали)

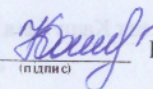
**ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ)
РОБОТИ**

Направляється здобувач БОЙКО Кирило Сергійович до захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

на тему: «Фінансові результати комерційного банку та управління ними»

Кваліфікаційна (магістерська) робота і рецензія додаються.

Декан факультету економіки
та управління бізнесом

(підпис)

Юлія КАШУБІНА

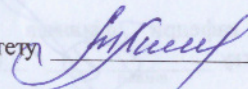
Довідка про успішність

БОЙКО Кирило Сергійович за період навчання на факультеті денної форми навчання з 2023 року по 2024 рік повністю виконав навчальний план за спеціальністю з таким розподілом оцінок за:

національною шкалою: відмінно %, добре 30 %, задовільно 70 %;

шкалою ECTS: A %; B %; C 30 %; D 10 %; E 50 %.

Ст. інспектор факультету

Марія ЗОРІНА

Висновок керівника кваліфікаційної (магістерської) роботи

Здобувач Бойко Кирило Сергійович
виконав магістерську роботу
вірнірно до методичних вказі-
вок. В роботі здійснено ґрунтовний
теоретичний аналіз фінансових резуль-
татів банку, сформовано вірнісну
систему управління. На основі ре-
зультатів здійсненого аналізу роз-
роблено рекомендації щодо здійс-
нення ґрунтовної АТКБ „Приватбанк“.
Робота рекомендується до захисту

Керівник роботи доцент Кашубіна Юлія Богданівна

Жава

“13” грудня 2024 року

Висновок кафедри про кваліфікаційну (магістерську) роботу

Кваліфікаційна (магістерська) робота розглянута. Здобувач БОЙКО
Кирило Сергійович допускається до захисту даної роботи в екзаменаційній
комісії.

Завідувач кафедри фінансів суб'єктів господарювання та
інноваційного розвитку Ріта КОРОЛЕНКО

“13” грудня 2024 року